DÉPOT LÉGAL
Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường
DEPOT LEGAL
№ A-1710

NĂM THỨ BẢY SỐ 586 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年四月廿二日 — NGÀY THỨ BẢY — 6 MAI 1933

聲 TIẾNG-DÂN 民

La Voix du Peuple

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ : thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BÁO-QUÁN
Số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói : số 62
Giây-thép : TIENGDAN HUẾ

GIÁ BÁN

	ĐÔNG PHÁP	NGOẠI QUỐC
Một năm	5$00	8$50
Sáu tháng	2.80	4.80
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương nghị trước.

Nói không văn thì lưu truyền không được xa
言之無文行之不遠
(Khổng-tử)

VĂN-CHƯƠNG QUÍ-TỘC VÀ VĂN-CHƯƠNG BÌNH-DÂN

Hiện thế giới ngày nay, cái phong triều . . . . mỗi ngày mỗi sôi nổi, lần lần đem trạng huống sinh hoạt của loài người vạch ra một cái mươn để chia rẻ ra hai phái, là phái quí tộc và phái bình dân. Sự chia rẻ ấy không những về mặt hình thức, như món ăn, cách mặc, nhà ở cùng công việc thường ; mà cho đến văn chương là một thứ để tiêu biểu tinh thần cũng phân ra hai thứ, tức là « văn chương quí tộc » và « văn chương bình dân » vậy.

Đã gọi là văn chương, thì dầu là thể cách nào, hoặc xuất từ người ở giai cấp nào, cái tánh chất và bản sắc của nó là lời nói có văn lý, nghĩa là nói có chuyện mà đọc nên lời mới gọi là văn chương được, bất câu bình dân hay quí tộc. Văn chương với ngôn ngữ, có phân biệt nhau, vì lời nói là đối với người đương diện mình (hoặc nhiều hoặc ít) mà nói, như có sai lầm, hay là văn tắt không hiểu được, có thể nói thêm cho rỏ hoặc sửa đổi nhiều lời . . . Còn viết ra thành văn là nói với trăm ngàn ức người mà mình không gặp mặt; nếu nói không rỏ lẽ thì còn ai biết mình nói cái gì? Đức Khổng-tử nói: «Nói không văn thì lưu truyền không được xa» 言之無文行之不遠, chính vì lẽ ấy.

Vậy mà nhân cái tiếng « văn chương quí tộc và bình dân » nói trên mà có kẻ tưởng lầm rằng « văn chương bình dân » thì gặp đâu nói đó, dầu nói thô bỉ vụng về thế nào cũng được, không cần phải học tập gì cả. Nói thế là sai xa.

Kìa, những lối thi văn về với trau chuốt, như chạm gió thêu trăng, tô mây điểm phấn, là thứ văn của con nhà giàu sang phong lưu, ăn không ngồi rồi, đem thì giờ nhàn ra mà làm việc tiêu khiển, ấy là lối « văn quí phái », chẳng nói làm gì. Đến như những văn chương tả cảnh chân bùn tay lấm của nhà nông, vẻ hình mặt dạn da chì của phường lao động, cho đến vác búa trong rừng cao, vải chài ngoài biển thẩm v. v., tuy là tựu thực sự cùng cảnh tự nhiên mà nói ra thành câu, đọc ra thành văn, có cái vẻ « kèn trời đờn gió » không thấy tô vẻ thêu dệt chút nào, song cũng không phải không học mà làm được đâu. Có chăng chỉ một ít ca dao lưu truyền hoặc xuất khẩu tự miệng đàn bà trẻ con ; còn ngoài ra đã gọi là văn, tất nhiên là lời nói có văn nhả văn lý, chớ không nói bậy bạ mà gọi là « văn bình dân » đâu.

Muốn chứng cho rỏ, như bài luận « Hóa thực » của Tư - mả - Thiên, trong tả nhân tình thế cố rất là tương tế, nào bọn đầy tớ nịnh ông chủ, nào phường đĩ chiu khách chơi; như bài thi « Thạch hào lại » 石壕吏 của Đỗ-Phủ, trong nói người lại đi bắt lính, cùng tình cảnh cái nghèo kia, rỏ ràng biết chừng nào. Những lối văn như thế, không thể không nhận là văn chương bình dân được, mà nào có phải là tay tầm thường làm được sao ? Đó là chưa kể lối văn châm phúng như mấy thiên quốc phong trong kinh Thi, có lời nào thô bỉ quê mùa đâu, mà đọc đến như thấy bức tranh bình dân treo ngay trước mắt.

Nói tóm lại, đã là văn, thì văn chương bình dân cũng cần phải nói nên lời, đọc nên câu, mà có chỗ đáng tránh không nên phạm là cái mặt trái nó là « lời nói không có văn lý ». Trong học giới ta không nên nhận lầm chỗ đó mà nói thô nói kịch nói dở nói càn, cũng mạo cái tên là « văn chương bình dân » để dối mình và dối người vậy.

H. H. nhân

Một cuộc thay đổi trong quan trường rất quan hệ

5 ông thượng thư về hưu

5 ông thượng thư mới lên thay.

Cuộc thay đổi nầy chúng ta phải nhận là cuộc thay đổi mới, chờ xem hiệu quả sau nầy.

Nay xin dịch y nguyên văn tin Arip như sau :

. . .

Đức Bảo-Đại cải cách Nội-các Nam-triều

Huế, 2 Mai 1933

Nhơn nhịp quan Toàn-quyền Pasquier ở Huế mấy ngày, Đức Bảo-đại có đồng ý với ngài mà hiệp định những điều quan hệ về một cuộc cải cách lớn trong Nội-các Nam-triều.

Đạo chỉ dụ của Kim-thượng ngày hôm nay cho 5 quan thượng thơ về hưu, bãi bỏ chức Viện trưởng viện Cơ mật, mà lập một Nội-các mới gồm có 5 bộ. Trong chỉ dụ lại định trước việc cử những quan cố vấn chuyên môn người Pháp giúp việc cho các quan Bộ trưởng. Các quan Bộ trưởng, ngoài công việc của bộ mình, còn họp làm một « Hội đồng Cải cách » do quan Khâm sứ Trung-kỳ chủ tọa. Công việc của các Bộ trưởng trong hội đồng ấy là thảo những vấn đề cải cách về hành chính, tư pháp và xã hội mà Kim-thượng đã hứa khi lâm chánh hồi thánh Septembre vừa rồi.

Theo đạo chỉ dụ, thì việc lựa chọn các quan Bộ trưởng mới, chỉ cốt lấy người có phẩm giá, học thức, tính hạnh và danh tiếng tốt trong dân gian, mà không theo phẩm trật nữa. Lại kỳ hạn Bộ trưởng định lâu lắm là ba năm. Ấy cũng là ý Kim-thượng muốn cho không có sự yếu đuối về tinh thần, là một cái trong mấy cái nguyên nhân chính làm cho Nội-các Nam-triều lâu nay đứng yên một chỗ.

Năm quan thượng mới là :

Thượng thơ bộ Lại : Ông Ngô đình Diệm, trước Tuần phủ Phan thiết.

Thượng thơ bộ Quốc dân Giáo dục : Ông Phạm Quỳnh, vẫn kiêm Ngự tiền văn phòng tổng lý, lại kiêm thêm Tổng báo cáo viên ở « Hội đồng cải cách ».

Thượng thơ bộ Tài chánh : Ông Hồ đắc Khải, trước Tổng đốc Bình định.

Thượng thơ bộ Tư-pháp : Ông Bùi bằng Đoàn, trước Tuần phủ Ninh bình (Bắc kỳ).

Thượng thơ bộ Công tác, kiêm Mỹ thuật và Lễ nghi : Ông Thái văn Toản bộ trưởng Tài chính trong Nội-các trước.

(Xem qua trang 2 cột 2)

CHUYỆN ĐỜI

Biết ai lạ, biết ai quen

Đọc Tiếng Dân số 579, có bài « Thói đời ấm lạnh ». Đó là nói khi còn quan thì nhiều người thân quyến, hết quan thì không ai lui tới, nay ký giả xin nói thêm một câu nó cũng ăn theo cái nghĩa câu « Thói đời ấm lạnh » ở trên đó, mà thuộc về mặt khác. Nghĩa là « Khi chưa quan thì thân, thì quyến, đến khi được quan rồi, thì lạ, thì lùng ». Cái thói ấm lạnh thay đổi sau nầy cũng thường thấy luôn, chớ phải hiếm có đâu.

Khi còn anh dân thì chơi bời với nhau ý hợp tâm đầu, chuyện gì cũng bọc bạch cùng nhau, ra vẻ thân thiện lắm.

Nhịp may đâu đưa đến, được nhậc cái ghế quan rồi, thì người thân chơi bời với mình khi lúc còn dân đó đã hóa ra người lạ hoắc. Cũng thì người đó, mà nay khác hẳn. Lạ chưa !

Phải chi làm lạ mà được như trong chuyện Dương-Lễ Lưu-Bình thuở nọ thì quí biết là dường nào ! vì làm lạ bề ngoài mà bề trong thì yêu bạn, lén cho vợ theo nuôi bạn ăn học cho thành tài, thì cái lạ đó nó có cái hay !

Cái nầy làm lạ là như vai tuồng trên sân khấu kia mà ! Thì mới đó, hai anh kép mới dởn nhau đó, mới ngồi ăn uống trong màn đó, mà khi ra làm tuồng, một anh đóng vai quan, còn một anh thì đóng vai bần sĩ, thì anh quan nọ đã nạt nộ anh sĩ kia rồi, lại hỏi những « mầy đi đâu ? mầy người nào ? » có khi sai lính hầu đánh đuổi nữa. Thiệt rỏ là vai tuồng trên sân khấu !

« Thấy người sang bắt quàng làm họ », bọn ấy đã hèn rồi, mà những kẻ « chui lòn ban đêm, khoe người ban ngày » 昏夜乞哀驕人白日, cũng chẳng phải là người sang gì

Cười đời

CHUNG QUANH VỤ

BẮT RƯỢU LẬU VÀ ĐỔ MÁU Ở PHÚ-YÊN

Chắc độc-giả chưa quên vụ mấy người tây thương chánh và mấy người tùy phái tới bắt rượu lậu tại làng Ngọc-lãnh hôm 9-1-33, mà thành ra một vụ đổ máu. Kết quả 3 người Annam bị bắn chết và một người Tây thương chánh bị thương nặng.

Xin nhắc lại rằng đêm hôm 8 rạng ngày 9-1-33 M. Calzaroni, chủ thương chánh Xuân đay, M Martin, đội trưởng, M. Pinzuti, phó đội trưởng ở Tuy-Hòa, hai người Mách-lô là Phạm-Ve và Nguyễn-Tôn cùng tên điềm chỉ là Nguyễn-Nghiêm tới làng Ngọc lãnh, vào nhà Trần Thước soát rượu lậu. Không được gì, sau ra ngoài rào soát được một hủ hèm. Trần-Thước nói là của ai phao vu,

. . . .

Bây giờ chúng đuổi theo bắt cho kỳ được viên thương chánh, mấy tiếng súng lại nổ tiếp : một người dân chết, và 1 người bị thương đem đến nhà thương rồi cũng chết. Sau đó quan tòa ở Saigon ra điều tra và bắt 17 người.

Hôm 24 Avril tòa đại hình đã đem ra xử vụ nầy : 10 người bị án từ 1 năm đến 3 năm (trong có một người bị 500 quan tiền phạt), còn 7 người được tha bổng.

Việc đã liều kết tưởng không phải nói. Nhưng theo dư luận thì vụ nầy là một vụ . . . . mà đến đổi phải sinh ra chuyện bất ngờ có thiệt hại tới tánh mạng người và nhiều kẻ lụy . . .

Số tới sẽ đăng y nguyên-văn hai bản chỉ dụ của đức Bảo-đại

VỀ VIỆC CẢI CÁCH TRONG TRIỀU-ĐÌNH

VIỆC THẾ-GIỚI

TRUNG VỚI NHẬT

Người Trung-hoa nói mình thắng....

Bắc-bình, 24 Avril. — Chiều hôm qua, có nhiều trận đánh nhau rất dữ dội tại miền Koupeikou (Cổ - bắc - khẩu). Báo Trung-hoa chính thức tuyên bố rằng mình đánh lui quân Nhật.

.... nhưng

Các quan binh ngoại quốc ở Trung-hoa thì cho rằng quân Nhật tiến về Miyun và chỉ còn có 100km nữa thì tới Bắc-kinh.

Quân Trung-hoa thôi kháng Nhật ?

Cuộc kháng Nhật ở Hoa-bắc dựa lần vì thiếu súng đạn và tiền bạc. Tướng Hà-ứng-Khâm dọa chính phủ Nam-kinh rằng sẽ thu quân và bỏ việc kháng Nhật, nếu chính phủ không giúp cho hai khoản ấy.

Có tin đồn ở bên ngoài rằng Trung-hoa sẽ đình sự kháng Nhật, nhưng khó mà biết thật hư.

Quân Nhật sẽ đến Bắc kinh

Trường-xuân, 24 Avril.— Nguyên soái Nhật ở Trường xuân, Muto, tuyên bố rằng quân Nhật-Mãn sẽ chiếm gấp Bắc-kinh và Thiên-tân.

Chiếm được 2 tỉnh ấy rồi, tức là vấn đề Mãn châu đã giải quyết xong, tờ báo cáo Lytton không cần phải để ý đến làm gì nữa.

Bắc-bình, 25 Avril.— Còn đánh nhau ở miền giữa Miyun và Koupeikou. Ba đạo quân của Tưởng-giới-Thạch chống giữ nhưng quân Nhật cũng chiếm được Nan-tien-men, hôm qua.

Quân Nhật thắng đến thành phố Shih-Hsia. Thành phố nầy có lẽ đã bị người Nhật ném bom vào trong ngày hôm qua và ngày hôm nay.

Dân Bắc kinh sợ rằng quân của Tưởng-giới-Thạch sẽ thua mà lui về Bắc-kinh. Tình hình nghiêm trọng, vì Trung-hoa đã lấy lại được miền sông Luan, chắc là người Nhật đã định lập tại đó miền trung-lập, thì thế nào cũng mở một cuộc công kích. Tưởng-giới-Thạch sẽ đến Paotingfou.

Quân Trung-hoa lấy lại được 2 thành phố

Bắc-kinh, 25 Avril — Quân Trung-hoa đã lấy lại được hai thành phố bên tả ngạn sông Luan, sau một trận đánh nhau rất dữ dội mà hai bên đều bị thiệt hại nhiều.

Lời thanh ngôn của Nhật

Ngoại tỉnh Nhật thừa ý quân bộ, thông lịnh cho các sứ thần ngoại quốc, tuyên xưng với quan dân Trung-hoa rằng :

Quân Nhật quyết tiêu diệt các nơi cư trú quân của Trung hoa ở miền Hoa-bắc, vạch Bắc kinh Thiên tân làm ra vực hoãn xung do quốc tế canh quản. Các nước đã lương giải. Nhật sẽ tiến cực tấn hành.

Đình chiến và ký hòa ước ?

Luân-đôn, 26 Avril. — Theo các điện tín ở Bắc-bình thì đại sứ Anh, Miles Lampson, đã mở cuộc điều đình về sự đình chiến giữa Trung-Nhật.

Luân-đôn, 27 Avril. — Theo báo «Daily Express» Trung-Nhật sẽ thỏa hiệp và sẽ ký hòa ước. Báo ấy lại nói phỏng các điều trong hòa ước ấy : Trung hoa sẽ thừa nhận sự độc lập của Mãn-châu ; Trường thành sẽ là biên giới của Hoa-bắc và Mãn châu quốc, nghĩa là bên Trung-hoa mất tỉnh Nhiệt-hà mà quân Nhật đã chiếm trước đây. Lại lập một miền hoãn xung ở hai bên Trường thành, về phía Trung-hoa thì giáp Bắc-bình Thiên-tân, về phía Mãn châu thì giáp Nhiệt hà và Sơn hải quan.

Họa kiếp Trung hoa ... còn dài

Ai cũng tưởng rằng trước chính sách xâm lược của người Nhật thế nào bên Trung hoa cũng sẽ dẹp sự phân rẽ giữa quân phiệt mà làm một chiến tuyến đồng nhất đặng đối phó. Té ra người ta có nhận mắc lầm. Trung hoa còn ... chỗ đã ... rồi; các tướng ... miền Nam công kích Tưởng-giới-Thạch, quân cộng sản không nằm yên . . .

Lại vừa rồi ở gần Bắc-bình, quân phía Nam đến tấn quân của Trương-học-Lương bắt các mấy nhà đại điền chủ trong miền đăng sách thu, ... tràn sinh cuộc xung đột có 10 người

(Xem qua trang 3 cột 3)

VIỆC VIỆN DÂN BIỂU TRUNG KỲ

Trả lời bài

«MỘT ĐỀU CÓ HƠI LẠ»

Báo Tiếng-Dân số 581, ra ngày 29-4-33, có lược đăng bức thư ông Dân biểu Nguyễn-thành-Hương nói rằng 3 vấn đề yêu cầu : cải cách Dân-viện, Lập hiến và Giáo dục, chưa thấy đem bàn giữa nghị trường, chính ông là người trong Viện còn chưa biết. Nay được thư ông Nghị trưởng Nguyễn-Trác trả lời đại ý nói :

« Nguyên ngày 10 Septembre 1932 toàn viện có vào yết đức Kim thượng. Trong bài chúc văn có nói : « sẽ thảo tập thỉnh cầu Tấu lắm ».

« Kế đó, khởi thảo ba bài thỉnh cầu : Lập Hiến, sửa đổi lại Dân biểu Viện và việc Giáo dục. Thảo xong, có gởi cho ban Trị sự (ngày 3,1,33).

« Ngày 19-1-33, có gởi bản thảo ba bài thỉnh cầu cho các ông Dân biểu các tỉnh, mỗi tỉnh một bản, nhờ luân chuyền cho các ông khác trong tỉnh, và hẹn các ông cho biết ý kiến trước ngày 2-2-33. Tựu trung có nhiều ông gởi thư tỏ ý về ba vấn đề, chính ông Nguyễn thành Hương cũng có nhận riêng một bản dự thảo thỉnh cầu ấy với một bức thơ số 265, lại có chất vấn tôi vì sao không xin cho người 25 tuổi, được ứng cử dân biểu, mà lại xin 28 tuổi. Tôi đã phúc đáp rồi. Nay vì cớ gì ông lại viết thư nói sai với quí báo như vậy ? Chỗ đó tôi chưa được hiểu, tôi chỉ nhắc sự thực để cho ông nhớ lại mà thôi. Vả chăng, ba bài thỉnh cầu ấy ban trị sự đã đệ trình từ ngày 6 Février 1933, các báo đã công bố, mà ông Hương mới viết thơ nói là « chưa biết », thời cũng đáng cho là một điều « có hơi lạ » !

« Còn việc không đem ba vấn đề thỉnh cầu ấy bàn giữa Nghị trường là vì không gặp kỳ hội đồng mà đem bàn được, nhưng đã có đưa hỏi ý kiến các ông Dân biểu, thời chẳng khác nào đem bàn giữa nghị trường ... »

T. D.

. . .

T. D. — Trong bức thư ông Hương trước có nói mấy đều thỉnh cầu nầy có nhiều chỗ không đồng ý với phần đông dân biểu. Ông lại có gởi cho bản báo một bản sao bức thư có 21 ông nghị cùng ký tên đưa lên tòa Khâm, chưa rõ thế nào. Song dầu sao mặc lòng, Bản báo rất phàn nàn cho một cái cơ quan dân cử mà hành động không được nhất trí.

Cùng ông Hội trưởng Viện Tế-Bần Hanoi

Bà Nhuận-văn có nhờ Bản quán gởi sách tặng Quí-viện. Vậy nhờ ngài làm ơn cho biết địa-chỉ, đặng gởi ra.

Nhà in Tiếng-dân

Ông Dân biểu Nguyễn Tu bị cách

T. D. số 580, ra ngày 15-4-33, có đăng tin ông dân biểu Quảng-bình là Nguyễn-Tu bị giam về khoản bội tín với một người buôn Nhật-bổn ở Đồng-Hới. Nay được thư ông Nghị-trưởng Nguyễn-Trác cho hay đã có nghị định giải chức Dân-biểu ông ấy từ ngày 11-3-33, và tuyên bố rằng ông Nguyễn-Tu kia từ rày không còn liên can gì với Dân-biểu-viện nữa.

TRƯƠNG-HỌC-LƯƠNG CŨNG CÓ NGƯỜI BIỆN HỘ!

Cậu công tử Trương-học-Lương thừa kế cái nghiệp quân phiệt của cha, chiếm miền Đông-tam-tỉnh, một phần ba nước Tàu, tướng tá đông, của cải nhiều, nghiễm nhiên một vị vua miền Bắc Trung-hoa. Ở gần bên mình lại có dùng người Âu làm cố vấn để bàn bạc việc nầy việc nọ. Lấy lẽ mà nói, làm phó tư lệnh ở miền đất rộng người nhiều, quân quyền ở trong tay, lại có người phù trợ, thì bình mưu quốc kế, có thi thố ra về gì mới phải. Cái nầy, sớm mở cuộc hát, chiều tới trường khiêu vũ, mải miệt trong cuộc vui chơi, đến khi quân Nhật kéo đến tận bếp thì trương cái tấm bảng « Bất để kháng » mà hai tay rinh cả miền bắc nước Tàu dâng cho quân địch, rồi lo khuân của đi ra ngoại quốc mà lánh riêng một mình không kể việc nước việc dân gì nữa cả.

Luận cái tội « thấy ngôi bán nước » thì tội cậu công tử kia không chỗ tránh mà những người giúp cậu cũng chia phần vào trong. Còn có lẽ gì binh vực được nữa. Vậy mà mới rồi có một người Âu làm cố vấn cho cậu biện hộ một cách sốt sắn mới là có thú cho chớ !

Sau khi Nhiệt-hà bị người Nhật chiếm rồi, Trương tính không thể ngồi yên nào đi ra ngoại quốc. Trương cùng vợ con đáp tàu sang Thượng-hải rồi ghé Hương-cảng. Có ký giả nhà báo nọ tới phỏng vấn Trương. Trương chỉ nói đi ngoại quốc để dưỡng bệnh, đã giao quân quyền cho Trung ương, không nói đến việc nước...

Duy có người cố vấn của Trương nói với nhà ký giả kia thì biện hộ cho Trương riết.

Đại ý nhà cố vấn ấy nói, lúc quân Nhật mới khởi sự xâm lược, Trương đã định xuất quân ra để kháng, sau có người khuyên nên chờ lệnh Trung ương và nhẫn nại, để cho người các nước thấy rỏ cách hành động bạo ngược của người Nhật. Trương tuy không chống với Nhật, nhưng ngấm ngầm giúp quân nghĩa dũng. Nếu như Trương không trung với nước thì cứ ngồi yên ở Đông-tam-tỉnh, cũng làm được như Phổ-Nghi kia, hà tất phải đi ngoại quốc làm gì . . .

Đáng khen cho lời biện hộ của bác cố vấn kia ! tất mỗi năm cậu Trương công tử chi bổng cho bác một số khá to. Mà số bổng ấy không phải là máu mỡ của dân Tam-Tỉnh kia sao ! Lãnh cái gánh cố vấn thế nào mà đất mất cũng thây, nhà tan cũng kệ, không hoạch được một kế sách gì giúp cho người chủ dùng mình cự cựa thì đành, cho đến chức tước cũng bị cách, giá trị cũng không còn, lại bị công chúng xỏa mạ, trong nước không chỗ dung thân mà phải vác mặt nạ đi ra nước ngoài. Trương công tử xấu hổ đi phần mà bác cố vấn kia có mở mày với đời được không ! Vậy mà bác nói hộ nghe ngọt xớt !

Ăn cơm nhà chùa phải mõ tới ngày. Trương đi chuyến ấy, của cải còn nhiều, có chở theo đồ hành trang đến cả trên trăm rương, thì Trương vẫn còn tiền mà trả công cho cố vấn chớ đã hề gì. Bác cố vấn kia biện hộ cũng phải !

Trò đời lắm chuyện thú, Chuyện nhà cố vấn biện hộ cho Trương-học Lương, chỉ một chuyện trong trăm ngàn chuyện khác đấy thôi.

Khách-Quan

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

Một bậc anh-hùng của nước Ái-nhĩ-Lan:

ARTHUR - GRIFFITH

NGƯỜI VIẾT BÁO CÓ TÔN CHỈ — KHÔNG THAM PHÚ QUÍ

(Tiếp theo và hết)

Xem đến cách vất vả của ông với nghề viết báo, không ai không cảm động. Có dân vì tiền bạc danh tước mà làm chuyện dê bèn như phần nhiều người mà chúng ta thường thấy!

Một ngày chỉ tối cắm cụi trong một căn nhà chật hẹp chỉ lo viết báo. Một tờ báo từ trang nhứt chí trang chót, đều là bài ông viết ra. Không phải viết bài mà thôi, nào sắp lấy chữ, xem sóc việc in, thế mà trường trải mấy năm, ông chỉ lãnh mỗi tuần lễ có 30 shillings! (shilling: tiền Anh, bằng 2f 25, lần lần tài chính bụt ông chỉ lãnh lại 12 shillings! «Nếu một người thợ nào mà lãnh số lương như thế, họ không bãi công thì chớ !», một viên phóng sự Pháp đã nói như vầy.

Báo ông chủ trương, có phải dụng phía nào xoay phía nấy đâu! Một tờ báo tôn chỉ rất chân chinh. Không số báo nào ông không chỉ vẽ cho người Ái biết tới chỗ thủ đoạn khôn khéo của nhà chánh trị Anh. Viết đoạn lịch sử nước Hung-gia-lợi, ông có kể qua một đoạn có mấy người Áo tới dỗ dụ ông Deack, một người ái quốc của nước Hung, rất vui:

«Mấy người Áo tới nhà ông Deack, một người ái quốc của nước Hung, muốn dỗ dụ ông, nhưng ông nầy trả lời: «khi nào các ông chịu nhận hiến pháp của nước tôi, khi ấy tôi mới chịu lời các ông».

« — Một người Áo hỏi: Hiến pháp gì?

« — Hiến pháp năm 1848 chớ hiến pháp gì?

« — Anh không thấy đám cách mạng Hung-gia-lợi đã tan hết sao?

« — Hiến pháp vẫn còn luôn.

« — Anh nói vậy chớ hiến năm 1848 chẳng qua là chuyện bày đặt thôi.

« — Hiến pháp vẫn còn luôn.

« — Anh Deack nầy, để tôi cắt nghĩa cho anh nghe.

« — Không cần cắt nghĩa, hiến pháp vẫn còn luôn.

«Bây giờ một người Áo vỗ ông ta mà tỏ bộ dữ: Nầy, anh tưởng làm vậy thì vấn đề Hung-gia-lợi sẽ giải quyết sao?

« Sao lại không? ông trả lời.

« — Vì cớ gì?

« — Có gì lạ đâu! nếu một người nào đem một hột nút khác gài vào một cái áo mưa, tất nhiên phải mở cả bộ nút ấy chớ sao?

« — Hay chưa, người ta cũng có thể cắt bỏ hột nút đó đi chớ?

« — Nếu cắt bỏ hột nút kia đi thì làm sao mà gài cái cái áo nọ cho được?

«Câu nói cay chua của ông Deack làm cho mấy người Áo phải lui chưn chào biệt... »

Ban đầu ông viết báo chỉ có một mình; sau ít lúc có nhiều người giúp. Báo của ông chủ trương phần nhiều người xem tới cho là khó hiểu, vì họ quen xem những báo nổi trợt lớt ngoài mặt. Vì lẽ đó mà báo ông bán ít chạy.

Cũng thiệt như vậy. Ai đời từ trương nhứt đến trương chót, ông kéo ra nào là bài nói về lịch sử, nào văn chương, nào chánh trị, nào kinh tế, cho đến thời sự quan hệ v. v. Tóm lại, tờ báo không thua người ta chỗ nào, chỉ thua là chỗ không chìu theo lòng riêng mỗi người mà thôi.

Tuy báo xem khó hiểu, nghĩa là đối với hạng người tầm thường, còn những bậc trí thức lại chịu ảnh hưởng của tư tưởng gắt lắm.

Số lương cấp cho ông dầu quá mạt, nhưng nào ông có vì sự túng thiếu mà đem ngọn bút theo chủ nghĩa « kiếm xu », đua ninh quyền quí để bán rẻ danh giá đâu. Nếu ông sẵn có cái óc đó, thì họa là giàu sang không ai bì kịp trong khi một tờ báo ở Nữu-ước (Mỹ) kêu ông sang viết, chịu đưa trước một nghìn shillings, và thường cấp cho mỗi năm một nghìn nữa. Một người nào đứng vào địa vị ông, thấy món tiền đó, sao cho khỏi lóa mắt mà nói: « Mặc kệ, dân Ái làm gì chúng làm, ta mở bót phơi nhét số tiền kia cái đã! ».

Thế mà cái lòng trong sạch của ông chẳng màng mối lợi ấy chút nào.

Ông có tánh lãnh đạm với tiền bạc một cách lạ:

Có một bữa cùng anh em bạn tới tiệm ăn cơm. Nói cho đúng, trong túi ông cũng không được rớt cho lắm, thế mà ông có đề cho mấy người kia tính tiền đấu!

Lại có một bữa ông ta mời bạn ăn cơm, nhưng tưởng còn khá tiền,

(Xem qua trang 4 cột 1)

Một cuộc thay đổi trong quan trường rất quan hệ

(Tiếp theo trang nhất)

Các quan thượng nầy là thuộc về lớp trẻ trong quan trường đã có hấp thụ được nhiều tây học và có tiếng là được khỏi cái tệ tham nhũng mà quan lại người Nam thường bay mang tiếng.

Vì lòng nhiệt thành với công lý và cuộc tấn bộ nên đức Bảo-Đại đã quyết lòng trừ các đều nhũng lạm của cái máy cai trị cũ và làm cho tiêu diệt lần lần các lối cai trị xưa, vì không còn hợp với thời nữa, và làm trở ngại cho sự biến cải của xã-hội Việt-nam theo các đều kiện ở buổi đời mới.

Việc cải cách trong quan trường của đức Bảo-Đại làm đó sẽ có ảnh hưởng rất sâu trong dân gian mà ngài đã chiếm được lòng ái mộ, trong khi tuần du khắp trong xứ vừa rồi. Hạng thượng-lưu mới cũng đã đông người và gồm có các thanh niên do các trường Cao-đẳng bên Pháp hoặc ở Đông-dương xuất thân, ngày nay được tìm thấy trong đức Kim thượng một người thay mặt cho họ một cách rất xứng đáng. Uy quyền của đức Bảo-Đại ngày nay đã vững bền; những người Nam có nhiệt tâm với tổ quốc và có lòng tin cậy ở nước Pháp về tương lai của nước nhà, thì đều xây đầu lại với đức Bảo-Đại.

Trước khi từ giã kinh-thành mà ra Bắc, quan Toàn quyền Pasquier có gởi cho đức Bảo-Đại một bức thơ để khen ngài về công việc rất hay và rất can đảm của Ngài, và nhắc lại với Ngài những lời mà quan Thượng thơ thuộc địa Albert Sarraut đã tuyên bố một cách rất trọng thể, là khi nào Ngài cũng có thể tin cậy ở chánh phủ Pháp về các công việc sửa đổi mà Ngài đã để ý đến.

(Arip)

KHO CHUYỆN...

Sau cuộc biến động ở huyện Vĩnh-bảo (Bắc-kỳ) lúc tháng Février 1930, có một người trọng yếu trốn thoát, nay đã bị bắt lại. Người ấy tên là Tự, người làng Cổ-am, huyện Vĩnh bảo, tỉnh Hải dương.

Chiếc tàu Atlantique của Pháp bị cháy hôm trước, nay người ta sửa lại làm một cái cù lao nổi (ile flottante) neo tại giữa Đại-tây-dương để làm sân cho máy bay đáp nghỉ.

Hiện nay ở bên Pháp có gần 90 cái khám chỉ nhốt có 6 người tội mà thôi.

GIAM GIÁ

Vì kinh tế khủng hoảng, vì quan lại bị giảm lương, nên các nhà buôn đều phá giảm giá. về sách **Hán-Việt từ-điển** (đã ra trọn bộ 2 quyển), chúng tôi định bắt đầu từ nay giảm giá như sau này:

Hạng thường .... 6$00 một bộ
Hạng đóng bìa vải.. .. . 7$00 một bộ
Mua buôn trừ hoa hồng 20 phần 100.
(Xin hỏi điều kiện bán buôn).

QUAN-HẢI THƯ-ĐIẾM
27 Rue Gia-Long -:- HUẾ

KHI TA KHÁT NƯỚC

Antésite pha với ít nước lã là một *vị giải khát rất tốt*. Uống rất ngon thơm, không bứ mà mồn miệng không khô khan lại không có một ti rượu nào.

Antésite làm toàn bằng chất rất đặc của cam-thảo, thạch-long đởm và các cây thơm. Bỏ vài giọt vào một cốc nước lã, hãy một thìa cà-phê vào một lit nước thì được một *vị giải khát rất* bổ, *giúp cho sự tiêu hóa, trị các chứng sốt rét, hợp theo cho các thuộc địa* (dùng đã 30 năm nay ở Algérie, Tunisie, Maroc, Đông Dương, AOF., AEF., V. V.)

Antésite đựng bằng hộp nhỏ pha được 30 hay 80 lit nước rãi khát, bán ở các nhà bào chế, các nhà tạp hóa, cũng các nhà bán đồ ăn. Nếu không mua Được thì gửi theo 6 quan cho **M. PERROT ANTÉSITE Voiron** (*Isère*) (*France*) rồi tức nhận được ít mẫu pha đủ 30 hay 40 lit nước rãi khát mà không mất cước.

Có bán ở Huế: M. IMBERT
Bào chế *Centrale ở Đông Pháp*

XIN ĐOAN

Nếu dùng 2 phương thuốc này mà bệnh không lành tất, được hoàn tiền lại.

1/ Thuốc trừ ho lao truyền nhiễm, ho khạc ra đờm, ra huyết, ho kinh niên, lâu mấy cũng trị được. Phương thuốc này hiệu nghiệm lắm, chúng tôi muốn các nơi đều biết mua dùng, nhưng không đủ vốn mà khuếch trương, vậy ngài nào có tiền muốn phát hành thuốc ấy, xin viết thư thương lượng, chúng tôi sẽ nhường cho nhiều quyền lợi, và gởi thuốc cho mà thí nghiệm thử xem. Hộp nhỏ 1$50, hộp to 2$50.

2 / Thuốc trừ tuyệt Bạch thốn trùng, (sán xơ-mít (ténia) đã được làm người dùng và nhiều thơ cảm tạ (đã đăng vài bức thơ lên báo T. D.) Thuốc ôn hòa và dễ dùng Mỗi hộp 0$50, 2 hộp đủ lành Thơ và mandat đề gởi cho:

M. NGUYỄN-TRUNG-THÂM
Quảng-xá — Đồng-hới

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Tin thêm về đoàn máy bay của Đông dương đến Huế

Hạm đội hàng không của Đông-dương ở Hanoi do hàng không đại tá Kraemer chỉ huy, vừa rồi có tổ chức một cuộc bay khắp Đông dương. Khởi đầu từ Hanoi bay vào trường bay Biên hòa (Nam-kỳ), đi ngang qua Vinh có ghé lại. Từ Nam kỳ đoàn phi cơ lại bay qua Caoman. Sau khi về lại Biên hòa ngày 19 avril 23 chiếc phi cơ khởi sự bay từ Biên hòa ra Tourane; rồi bay ra Huế hạ tại trường bay Phú bài, cách Huế 13 cây số.

Ngày chúa nhựt 30 avril lúc 8 giờ mai đức Kim thượng và các quan tây nam có vào Phú bài làm lễ chào lá cờ của hạm đội hành không Đông dương. Trong lễ nầy có quan Toàn quyền Pasquier dự chứng.

Xong lễ, hai mươi mấy chiếc máy bay lần lượt bay luyện, từ Phú bài ra tận Huế.

Cũng trong ngày 30 avril nầy đoàn phi cơ đã từ kinh thành mà về Bắc. P. V.

Tin quá chắc có hại

Ngày 2-5-33 vừa rồi, ở ngôi chùa nơi đầu cầu Đông ba, có rước thợ về đúc tượng Phật.

Việc đúc tượng để thờ, là việc thuộc về tôn giáo, không nói tới. Duy thấy nhiều bà nhiều cô lấy đất cốt ở tượng rồi ra làm thuốc uống để chữa bệnh, thật có phòng hại đến vệ sinh. Vì thứ đất kia, khi làm cốt, đâu khỏi hơi đồng rút vào trong? mà nếu khi đau đem mài uống, thì Phật phò hộ đâu chẳng thấy, chứ thấy uống vật độc thì có.

Tin quá chắc có hại.

Vô-đạo

NGHỆ AN

Đường gió bẻ măng

Mụ Nguyễn-thị-Ái, ngụ làng Đại điền, phủ Anh sơn bị lý trưởng hiếp như vầy:

Nguyên chồng mụ nấu rượu lậu bị bắt, phải 4 tháng tù. Khi gần được tha thời người chồng ốm rồi chết trong lao. Nhà nước từ phạt 13$17 tiền cơm, Lý trưởng Nguyễn-đình-Khan mượn cơ đó, về dọa mẹ con mụ biểu phải bán gia sản và bắt viết cho mẹ y một mẫu đất.

Việc nầy đã thấu đến Tòa, Tòa giao cho quan phủ Anh-sơn xử.

(Xem qua trang 3 cột 4)

Cố-tinh bổ-thận

Bệnh như thế nào thì phát dạng CỐ-TINH BỔ-THẬN? Thoạt tiên, hay đau lưng, mỏi vai, thường hoa mắt, ù tai, đêm ngủ không yên giấc, hay chiêm bao thấy nhiều chuyện kỳ dị sinh ra sợ hãi. Bệnh đương trong thời kỳ này thì mau dùng hết 3 lọ CỐ TINH BỔ-THẬN thì khỏi phải lo các chứng bệnh như sau này nảy ra:

Mộng-tinh — Di-tinh — Hoạt-tinh

là ba chứng rất hiểm nghèo, tùy theo bệnh nặng nhẹ mà phát sinh ra. Rất có hại đến đường sinh dục. Nếu đã phát ra ba chứng hiểm nghèo nói trên rồi, thì phải lập tức gởi thơ về lấy luôn 6 lọ mà dùng tiếp thì tất được chóng khỏi.

Mỗi lọ 1p — 11 lọ 10p

Bệnh này phần nhiều các bạn thanh niên thường mắc, vì hoặc chơi bời quá độ, rượu chè thức đêm, hoặc lo lắng nhiều đường mà sinh ra, cỡ khoảng 17 đến 30 tuổi nhiều người mắc lắm. Ai mắc xin viết thư hỏi

M SINH-HUY
44, Rue Maréchal Foch — VINH

PHÒNG KHÁM BỆNH

Nguyễn-sĩ-Dụng

Y-sĩ Đông-Pháp

RuePasteur-Tourane

TIỀN MẤT TẬT MANG ! ! !

Nhờ sự linh nghiệm chắc chắn của thuốc SỐT-RÉT, nhãn « NĂM SAO », trị bệnh sốt, rét, sốt nước, mà hằng ngày M. SINH HUY, 44. Rue Maréchal Foch VINH, tiếp được rất nhiều thơ từ các tỉnh gởi về mua thuốc và khen ngợi. Muốn tránh câu «Tiền mất tật mang» nên M. SINH-HUY lấy lòng thành thực mà bố cáo thêm rằng: nếu ai dùng thuốc này không khỏi thì được hoàn tiền lại. Một ve: 0$15, mỗi tá giá đặc biệt 1$50. Bệnh nhẹ dùng một hai ve, nặng lắm dùng trong 6 ve là khỏi.

Ông già bà lão

có thuốc:

BỔ-HUYẾT KHU-PHONG

hết mỏi xương đau lưng

THẦN-DƯỢC!

THẨM-THIÊN-ĐƯỜNG

Khuynh-Diệp
Dầu trị bệnh
bằng chất nước

Hồi-Thiên
Dầu trị bệnh
bằng chất đặc

Ba-Cô
Dầu thơm xức tóc
là ba thứ dầu đã có tiếng

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC P. D. Đ.

CHUYÊN TRỊ:

Đau xương,
Nhức gân,
Tê bại,
Mụt mằng,
Ghe chốc,
Mày đay,
v. v. . . .

Nhà bào-chế **PHAM-DOAN-DIEM** Tourane (Annam)

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hỏi xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong

Cùng ông TÙNG-VIỆT ở QUINHON

Bản báo có tiếp thơ Ngài, song không thể nhận lời Ngài được.

Tiếng Dân

合 **Maison HỢP-THỊNH** 盛

Soierie & Mercerie

34 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa, the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màu, chè tàu thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như valise, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ theo, như mặt gối vân vân... bản hiệu có bán buôn rất rẻ xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lĩnh hóa giao ngân (Contre Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ các Qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch

Mme NGUYỄN THỊ-SÁU

HỢP-THỊNH

37 Rue des Cantonnais HANOI

Chết hết ba đứa nhỏ Lỗi nơi ai?

Công tình sanh dục, ai ai lại chẳng mong cho con cháu đặng ăn chơi lành mạnh.

Nhưng nếu sanh con mà không biết cách nuôi con để cho con cháu phải bịnh hoạn và chết non, ấy lỗi nơi kẻ đứng làm cha mẹ.

Như vừa rồi tôi nhơn đi lục tỉnh, ghé thăm ông bạn tôi là M. Nguyễn-văn-Khóe mới hay rằng 3 đứa bé của ông Khóe vì bịnh ban nóng lạnh mà phải thiệt mạng cả ba. Thật một việc đáng thương tâm. Chớ chi ông bạn biết cách đề phòng, tìm cho được (CHỈ-LINH TÁN) mà cho 3 đứa bé của ông bạn uống có đâu đến đổi. Thuốc nầy hay lung lắm, dùng đến ai cũng cho là thần dược. Các chứng ban nóng lạnh, hay khóc đêm lừ đừ buồn bã, uống thuốc nầy mỗi trong ba gói là cùng.

Chỉ-linh-Tán, có bán khắp cả Đông-Pháp. Các chỗ bán dầu Khuynh-Diệp đều có bán giá rẻ 0$12 mỗi gói. Mua sỉ hưởng huê hồng 30% xin do nơi Viễn-Đệ 11 quai de la Susse Huế. Hay là do nơi NGUYỄN-VĂN PHỐ boite postale 63 N. SAIGON

Ai ăn uống không tiêu

Xin hãy dùng thuốc tiêu xổ hiệu Nhành mai mỗi ngày uống vài hột, sẽ được ăn cơm ngon, và tiêu trừ các chứng bịnh hậu giá mỗi gói 0$15, do nơi Viễn-Đệ 11 quai de la Susse Huế.

Có gởi bán khắp cả Đông-Pháp, các chỗ bán dầu Khuynh Diệp đều có bán.

Vẽ ảnh truyền-thần bằng than hay mực tàu

Thật giống, thật khéo, không phai màu

Ảnh toàn thân và bán-thân 50x60 2p90

Ở xa gởi ảnh về :

M. Trương-trọng-Bình

Office Indochinois du Travail

81, Route Mandarine, Hanoi

Gửi đi các nơi theo lối lãnh hóa giao ngân.

Việc thế giới

(Tiếp theo trang nhì)

chết. Quân Trương lui về núi, cũng không chịu thả mấy nhà điền chủ kia.

Phái phản Tưởng sẽ thừa lúc Tưởng đi phát cọng ở miền Nam mà lập một chính phủ riêng. Đến ấy có thể có được. Nếu có thì thật là một một nhịp tốt cho quân Nhựt để thi hành chánh sách của mình vậy.

NHẬT VỚI NGA

Nga không chịu trả mấy toa xe của đường Trung Đông

Luân-đôn, 27 Avril. — Thái độ Nga và Mãn châu quốc với nhau có thể gây ra một cuộc xung đột.

Theo những điện tin báo giới ở Viễn-đông thì quân Nhật đóng trên sông Luan đã rút đưa đến biên giới Nga Mãn một cách gấp gáp lắm.

Các viên quản lý Nga của « Chinese Easterer Railways » đã nhứt quyết không chịu trả mấy toa xe cho Mãn-châu quốc.

Tình hình nghiêm trọng thật. Bộ ngoại giao Trung hoa nói rằng cuộc xung đột Nga Nhật có thể xảy ra được.

Nga đã đưa đến biên giới Mãn-châu gần Vladivostock, Pogranichnaya, Khabarovsk và Chita, 12 đạo binh và 300 chiếc máy bay.

Bắc-kinh, 27 Avril. — Giám quân Hoa Bắc, Hà-ứng Khâm, trong một bức thơ riêng cũng cho rằng trận chiến tranh Nga có thể thực hiện như chơi.

TIN VẮN

— Các nước đối với cuộc Hoa Bắc tỏ ý lo ngại, vì cuộc ấy kéo dài thì quyền lợi các nước ở miền ấy tất tổn hại nhiều. Các công sứ Anh, Mỹ... đã cùng nhau trao đổi ý kiến, nhóm hội luôn mấy ngày.

— Các nhà máy xe hơi Citroen (Pháp) đã mở cửa lại sớm ngày 21 Avril, có 50% thợ bãi công trở vào làm việc. Buổi chiều có 7, 8 người thợ bãi công vào nhà máy ở Quai de Javel, phá phách đồ đạc, gây ra một cuộc xung đột. Ty quản lý tuyên bố sẽ đóng cửa nhà máy ấy.

— Thợ dệt ở Hazebrouck (Pháp), bãi công từ tháng janvier, nay đã trở vào làm việc lại; thợ dệt ở Armentières cũng vậy.

— Ngày 15 Avril, số thất nghiệp ở Đức là 5.330.000 người, thế là trong 15 ngày có giảm được 69.000.

— Chính phủ Đức rao trước rằng sẽ gởi thơ sang Anh phản đối bài của báo « Manchester Guardian » nói các tay thủ phạm trong vụ đốt nghị viện Đức là ở trong chính phủ Đức bây giờ.

— Hai nhà kỹ sư Anh: Mac Donald và Thornton, bị án ở Nga, người 1 năm, người 2 năm tù, không được tha.

— Tại Hạ nghị viện Tây ban nha ngày 26 Avril, phái phản đối buộc chính phủ Azana từ chức. Thủ tướng Azana bảo hộ địa vị của mình riết. Thủ lãnh phái phản đối tuyên bố nếu trong Nội các còn có đảng viên xã hội ngày nào, thì phái phản đối cũng còn giữ thái độ mình ngày ấy. Một nghị viên xã hội huơ tay như muốn bắn súng lục. Nghị viện ồn ào lạ thường.

— Ngày 25 Avril, ở Barcelone (Tây ban nha) các thứ xe cộ đình chạy. Nhiều người bị bắt.

— Chính phủ Áo lo đề phòng những cuộc biểu tình trong ngày lễ Mai.

NỰC NĂM 1933

Tại tiệm BOMBAY mới

AU-BON-MARCHÉ

115 Rue Paul Bert - HUẾ

Mới có về đủ các thứ SA VĂN-MINH toàn tơ, đủ các kiểu bông và trơn, lại thêm đủ các thứ hàng tơ lụa Bắc kỳ như xuyến, vương, the, lãnh và nhiều đủ các màu.

Giá bán sỉ bán lẻ không đâu sánh bày.

Việc trong nước

(Tiếp theo trang nhì)

Quan đã đòi các nhà mua trâu tại ruộng đến khai thì rõ là chuyện thực, quan biểu lý trưởng phải giao vật ấy lại, nhưng chưa thấy giao.

Lý trưởng mượn lệnh làm quấy như vậy mà vẫn được thong thả, còn mẹ con nhà kia chịu thiệt, cũng tội nhỉ!

Rỏ việc

QUẢNG-NAM

Lời kêu nài của cựu binh về sự trợ ngân

Bản báo tiếp được bức thơ của người lính cựu, đăng như dưới:

Anh em chúng tôi vừa nghe quan trên sức rằng: « Cựu binh năm 1916-1918 mãn dự bị phải trợ ngân ». Nghe lệnh ấy anh em chúng tôi lấy làm lo quá! Vậy xin nhờ quí báo đăng giúp cho mấy lời như sau này, may lượng trên có thương tưởng đến chăng!

Từ khi anh em chúng tôi ra đi lính thì kể làm phen dầm sương, giãi nắng, chịu những điều khổ sở không cùng, cả ngày đến tối chỉ lui cui làm lụng, khi huyết lạnh lùng, mệt nhọc, hiểm nguy đâu có nại, chỉ hết lòng hết sức làm cho trọn bổn phận người lính. Anh em chúng tôi bước ra đi năm ấy, đã biết trước sự chết là bạn thân của chúng tôi. Rõ biết như vậy, nhưng vẫn tạng câu « tử sanh hữu mạng » nên một mực đi thì đi. Mục đích anh em chúng tôi ra đi, trước là giúp cho mẫu quốc, sau hòng nhờ ơn khi già yếu; mà dầu có bọc mạng bỏ xương nơi chiến trường thì anh em chúng tôi cũng đành cam. May đâu được về đến nước nhà cùng cha mẹ, vợ con đoàn tụ, thì hạnh phúc dường bao! Thế mà về bấy năm nay trưởng sự vui quấn luyện bên mình, nào ngờ cơ trời biến đổi, cách ăn làm càng ngày càng khó, lại thêm con ma khủng hoảng đeo đuổi theo hoài. Như anh em chúng tôi ở chốn thôn quê, làm miếng ruộng đám khoai, đi đánh củi, gánh tranh, thì một ngày tưởng chưa đủ nuôi thân, có đâu đến vợ con, mà ngày nay phải ép lòng nạp thuế thân nữa! Anh em chúng tôi thiết nghĩ trợ ngân là các bậc hào phú có lẽ, còn anh em chúng tôi kẻ ăn buổi mai lo buổi tối, chạy trước, hụt sau, cắt than vất vả, bòn mót từng đồng thì lấy đâu mà trợ!

Nhà nước thương được thì thương cho đều. Như chúng tôi ra đi, đồng thời cũng có kẻ xông pha ra mặt trận; kẻ không ra trận lại làm công việc khó khăn, nhưng cũng có lúc lướt xông tên đạn. Những người ra trận tiền thì phần cực khổ xấp bội anh em chúng tôi đã phần, nên ngày nay nhà nước thương tình có ban ơn cho những người đi trận từ 50 tuổi sắp lên có tiền để dưỡng lão; còn anh em chúng tôi dầu không được phần như vậy, thì cũng tưởng nhà nước thương miễn nạp thuế thân. Không ngờ ngày nay lại sức bắt cựu binh phải nạp thuế thì cái hy vọng chắt chiu của chúng tôi từ bấy lâu đã thành ra thất vọng!

Từ khi bên mẫu quốc về đã trên mười năm, trong anh em chúng tôi cũng có nhiều người xiêu lạc tha phương kiếm nghề sinh nhai, kẻ đi làm các đồn điền, có kẻ theo canh nông cày cấy, hái củi đốt than, nhiều kẻ tật bệnh bỏ mạng phần đông. Chúng tôi tưởng bây giờ hiện sống sót cũng không mấy người, nên mấy lời trân trọng tỏ bày trên mặt báo, cúi xin nhà nước thương lượng cảnh thế nào cho đám lính cựu chúng tôi được nhờ.

Lính cựu lại cảo

Nhận đơn xin căn cước mà bị giam

Lý trưởng Nguyễn-Sách, làng Hà-mật, tổng Phú-khương-thượng, phủ Điện bàn, hiện đang giam tại tỉnh vì việc oan.

Nguyễn Huỳnh-Khản, thường gọi Bình, năm 1930 can án 1 năm về việc lộn xộn. Nay muốn theo người anh (người mới đậu bằng cấp thầy thuốc) lên Lào để chữa bệnh, nên tới lý trưởng xin ký vào đơn để xin căn cước.

Ngờ đâu ngày 11 tháng 3 ta, lý trưởng và tên Khản xuống Tòa, thì ngày bữa sau Tòa giải Khản lên tỉnh; kế ngày 18 thì có trát đòi lý trưởng về việc nhận giấy căn cước cho người can án. Vì vậy lý trưởng phải bị giam.

Can án đã mãn hạn mà còn khoanh tay không được đi làm ăn, tại làm sao nuôi sống đặng? Còn lý trưởng nhận đơn cho tên Khản là việc bổn phận, (vì Khản đã thành ra người thường rồi), mà bị giam, cũng oan cho lý trưởng nhỉ!

Rỏ việc

BÌNH ĐỊNH

Lời yêu cầu nha Học-chánh

Kỳ thi Sơ học yếu lược ở Bình-định năm ngoái, các người đi khảo thi không được công bằng, nên có chia lộn xộn, chỗ nầy kiện quan trường ăn của đút, chỗ kia phụ huynh học trò trường Tam quan kiện, thầy Khâm bị giải chức, còn trường Bình-định, Vĩnh-thạnh, Phù-cát, Bồng-sơn thì có người phản nàn về sự yếu sách và khắc bạc của các viên đồng khảo (quan có làm biên bản, cứu xét rồi bỏ qua). Thế nên chi thí sinh bị rớt oan rất nhiều, mà quan trường mang tiếng cũng không phải là ít. Vậy kỳ hạch sắp tới (16 mai 1933) xin Nha Học-chánh lưu ý, sắp đặt thế nào cho được chính đốn hơn năm trước. Ai là người có thành tích, xin miễn cử, và trong khi hạch quan Thanh tra nên có cách kiểm soát, để cho cái tệ kia không xảy ra thì học trò vui lòng.

Phụ huynh lại cảo

Sách tặng

Bản báo có nhận được quyển « *Sách dạy tập kiểu* » giá bán 0$30, của ông Dương-tự-Quán, và quyển « *comment faire et corriger une dissertation morale?* » giá bán 0$05, của ông P. Lê-công-Đắc ở Hanoi gởi tặng. Vậy có lời cám ơn.

T. D.

Dùng sữa

"LE GOSSE"

NHÃN XANH

Rất kiết tinh khiết thiệt bổ

Già ăn trẻ lại.
Gái ăn đắt chồng.
Nạ giòng ăn thụ thai.
Trẻ ăn chóng lớn.

Sữa "LE GOSSE" rất bổ cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932

Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon

Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.

HIỆU GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp* .... 0$32

Đại-lý:

ÉTABLISSEMENTS MORIN FRÈRES

HUE — TOURANE — QUINHON

Thơ riêng

Banméthuột, 25 Novembre 1932

Thưa ông Võ-đình-Dân,

Kính thăm ông và xin có mấy lời trân-trọng cảm ơn ông đã ra công chế thứ thuốc PHÒNG-TÍCH giúp đời.

Tôi mắc bệnh đau ngực (chính là bệnh Phòng-tích) mấy năm nay, đau đớn cực khổ không xiết nỗi. Bệnh chứng của tôi thường thường phát ra chẳng khác nào như trong tờ ông đã nói. Nhưng lại có thêm vài chứng nguy hiểm khác nữa: trước khi phát đau, thì mệt (như bị ngạt hơi), mình mẩy nóng bừng lên, mồ hôi ra đầm đìa, rồi phát đau vang cả ngực, lói ra tới lưng (như ai lấy búa mà đập trên tim phổi).

Từ ngày tôi mắc bệnh này thì ban đầu một tháng đau một vài lần, rồi càng ngày lại càng đau thúc tới: mọi tháng đến 5, 7 lần, mà đau nặng hơn nhiều. Tôi nghĩ lần này là bệnh tôi đã tới cực điểm rồi, không còn mong gì nữa.

Tôi xin thú thật với ông rằng: tôi không có tiếc tiền. Thuốc tây có, thuốc tàu có, thuốc nam có. Những tiền, thoa, uống suốt mấy năm trường, là không ngày nào không. Càng uống càng thêm, bệnh lại càng thêm. Lạ thay.

Tôi dám chắc những thuốc tây, tàu trị về bệnh tôi, tôi đã dùng hầu hết. Còn tôi thấy thuốc (tôi trị tới danh-y thôi) thì nhiều ông thú rằng: không biết tôi mắc bệnh chi (vì bệnh phát ra, u theo chứng hiểm nghèo quá). Nghe nói tôi lấy làm thất-vọng lắm; vì mình rủi mắc phải bệnh vô-danh độc hiểm này thì còn mong gì nữa, trước khi chưa gặp thuốc PHÒNG-TÍCH thì chắc là bệnh vô-danh).

May thay, xem báo Tiếng-dân thấy thuốc PHÒNG-TÍCH trị về bệnh cũng giống như tôi. Tôi định mua mấy chục liều uống thử, cho thấy OP&O một liều (rẻ quá), lại nói uống vài liều nhẹ bệnh, thì tôi không tin, thật không bao giờ tin. Song, nhịp đầu may mắn lạ thường, bệnh vừa phát, tôi chỉ mới phục có nửa liều, mà bệnh tức thì không phát nữa, tôi phục luôn vài liều nữa, bệnh rồi giảm dần cho tôi khỏi thật. Trong mình lại nghe hơi khoan khoái nhẹ nhàng. Tôi sung sướng quá, tôi đặt vì 1 cái thơ này để cảm ơn ông, cảm ơn ông vạn bội, và xin tặng là PHÒNG-TÍCH THÁNH-DƯỢC (tôi nghĩ không phải quá đáng).

Nay kính thơ

Signé: **Đặng-công-Dinh**

Instituteur au Groupe Scolaire de Banméthuột (Annam)

TỘI CỦA AI?

của LƯƠNG-PHÁT viết

Số tám

Còn cha cô, thì cũng vẫn thương con thật, cha nào lại chẳng thương con? Nhưng ông ấy cũng có cái bệnh chung của một phần đàn ông Nam-việt, là cái bệnh sống nhờ của vợ. Trước kia, may gặp một người vợ hiền, công việc trong gia đình, nào nuôi con, nào săn sóc cho chồng, cũng một mình bà ta đảm đương cho cả; nay không may lại gặp một người ác phụ, ông ta miễn ăn thức mặc thiếu thốn trăm phần; đối với cái sống của ông ta, ông ta đã lấy gì làm vừa ý đâu, mà hòng nói đến cái sống của con ông nữa? Tuy nhiên ông cũng đã nhiều lần đem lời can giáng vợ ông, xin thương lấy muộn con côi ngây dại, nhưng không những người vợ ác kia không giảm bớt cách hành vi khắc bạc, mà lại còn buông lời xỉ mạ ông ta. Vì lòng ái tuất con thơ, lại vì buồn thân tủi phận, nên cha Đơn-Tâm đâm ra đau nặng, không mấy lâu mà cũng qua đời. Thế là cô Đơn-Tâm phải côi cút một mình, ở trên đời cô không còn biết ai là thân mật cả. Cô là một người hiền lành trung hậu nay lại gặp bà dì ghẻ độc ác vô song, thì cái cảnh gia-đình của cô nó tàn khốc chẳng thua gì cảnh địa ngục. Cô sống, chẳng qua là sống gượng với đời, được ngày nào hay ngày ấy, chớ đối với cái tương lai tối mù kia, cô tuyệt nhiên không có một ý tưởng gì cả.

Kỳ-Thể thì thường được gặp Đơn Tâm một mình vì trong nhà mụ cả Lợi, ngoài mụ ta và Đơn-Tâm ra thì không còn ai hết. Bao nhiêu công việc trong nhà như đi chợ nấu ăn, coi heo quế, cùng các việc linh tinh đều phú thác một tay cô coi ngó. Cô đã không được mạnh mà vì nhiều việc nên thể chất cô càng ngày càng phải yếu lần. Hiện trong lúc Kỳ-Thể đến lui nhà bà cả Lợi thì cô đã mắc bệnh ho, trông người cô rất gầy yếu.

Và lại những người lui tới với mụ cả Lợi phần nhiều là bạn chơi bời phóng đãng, bạn trộm cướp bất lương, vì mụ cả Lợi không phải chỉ cho vay và cầm đồ của người lương thiện, nhưng nhất là mụ còn hoa trả đồ gian. Đơn-Tâm đã sống trong cái gia đình ác nghiệt, mà lại còn giao tiếp với những hạng người kia, nên cái không khí chung quanh cô lại trở nên mấy lần khó thở. Những câu chuyện của bọn kia, nếu không phải là chuyện trộm cướp hoang đường thì cũng là chuyện mèo đường chó chợ lăng nhăng. Nay gặp Kỳ-Thể là một người văn học, những câu chuyện của Kỳ-Thể đều là câu chuyện lễ nghi đường chánh, nên tự nhiên Đơn Tâm khi nào cũng muốn gần Kỳ-Thể để chuyện trò, mỗi lần gặp Kỳ-Thể thì khi nào gương mặt cô ta cũng lộ vẻ hân hoan khoái lạc.

Còn về phần Kỳ-Thể, thì ban đầu cậu ta đã sẵn mối ác cảm với mụ cả Lợi, nên cậu ta cũng khinh miệt cả Đơn-Tâm mà không hề để ý đến. Nhưng có một bữa kia, Kỳ-Thể đến nhà cũng gặp khi mụ cả Lợi đi vắng, cậu ta kiếu ra về thì Đơn-Tâm đưa ra đến cửa mà nói:

— Bữa nay cậu đến chuộc cái đồng hồ bữa trước phải không?

Kỳ-Thể cũng bỡ ngỡ đáp:

— Chuộc lắm chớ, nhưng tôi chưa chuộc, không gặp chi.

— Gấp lắm đấy cậu ạ. Tôi có nghe dì tôi nói chuyện đem bán với một người nọ. Người ấy trả đến gần chục bạc. Dì tôi đã hứa bán, nhưng bảo chờ trong vài bữa. Tôi đoán chắc là dì tôi chờ cho quá kỳ hẹn để bán đó thôi.

— Tôi tưởng không lẽ dì cô nỡ bán vội như thế? cũng chờ tôi có tiền chuộc đã chớ.

— Tôi ở trong nhà có lẽ biết tánh tình của dì tôi nhiều hơn cậu. Dì tôi không phải như người ta đâu, hễ việc gì có lợi tức là bả làm, không cần nghĩ xa nghĩ gần chi cả.

— Tôi cám ơn cô cho tôi biết trước, nhưng bây giờ tôi không sẵn tiền chẳng thể chuộc được.

— Cậu cầm cái đồng hồ ấy bao nhiêu?

— Chỉ một đồng thôi.

— Thế thì tôi đưa cậu mượn đỡ trả cho dì tôi, cậu bằng lòng chớ?

Câu nầy là câu Kỳ-Thể không ngờ, vả Kỳ-Thể không khi nào chịu hạ mình xuống mượn của đứa con nuôi một người trọc phú, nên cậu ta từ chối ngay mà nói:

— Cám ơn cô, tôi không sẵn tiền là bây giờ không sẵn, nhưng nếu tôi muốn chuộc cái đồng hồ kia thì về nhà trọ tìm cũng ra số tiền ấy.

Đơn-Tâm thấy Kỳ-Thể không chịu mượn tiền của mình, biết ý Kỳ-Thể coi mình cũng như một phe với dì ghẻ, nên nét mặt đương vui cười bỗng dưng xàu ủ, nhìn Kỳ-Thể mà hai hàng châu lụy đổ rơi. Kỳ-Thể thấy cũng thương tình nên giả cười mà hỏi:

— Sao cô buồn?

Đơn-Tâm không trả lời câu hỏi của Kỳ-Thể, ngó lơ ra nơi khác mà nói như là tự nói một mình:

— Tôi biết mà! thế nào cậu cũng khinh bỉ tôi!

Kỳ-Thể không muốn kéo dài câu chuyện đã lộ cái chiều khó giải, nên cũng lấy một nụ cười để an ủi Đơn-Tâm mà nói:

— Không đâu, tôi không khi nào đem lòng khinh bỉ một người như cô đâu. Cô đừng phiền. Cô cho phép tôi về nhé; vì tôi có ít việc cần.

Nói đoạn Kỳ-Thể ra đi, để Đơn-Tâm đứng dựa cửa ngó theo mà nước mắt ở đâu nó cứ ứa ra trên hai gò má.

(Còn nữa)

MỘT BẬC ANH HÙNG CỦA NƯỚC ÁI-NHĨ-LAN

(Tiếp theo trang nhì)

không dè xem lại thì chỉ còn 11 shillings. Đến giờ hẹn rồi, biết làm sao! ông ta chạy qua phòng người bạn một bên nói: « tôi tưởng còn khá tiền, ai dè tính lại thì không đủ số để đãi vài người bạn một bữa cơm, anh sẵn không? » Người bạn sẵn lòng cho mượn, nhưng đoán có lẽ ông vì sơ xuất bỏ lộn tiền với giấy chăng, vì ông có tật vò giấy bạc bỏ trong túi như giấy lộn. Quả nhiên, người bạn qua thì thấy một tờ giấy bạc đang ngún gần bên lò sưởi.

Suốt đời ông chịu ngậm cay nuốt đắng, quyết chỉ làm cho nước sống là mãn nguyện. Trăm sự khoái lạc ở đời ông chưa hề nếm tới! Vì vậy sau khi chết gia tài ông chỉ còn hai xu trong túi!

Còn sống giờ nào là lo cho nước Ái giờ ấy; dẫn đời khi đánh giặc ông bị thương nặng gần chết, chớ đi nhà thương mà ông không chịu, lấy làm thẹn cho mình dặng nằm yên trong lúc kẻ khác đang ruổi trong ...ng tên mũi đạn, nên lập tức bỏ phòng bệnh bước ra. Ít ngày sau, vì sức quá yếu, khi ra trận phải té chúi mà chết. Chết được mười ngày thì Michael Collins cũng bị ám sát ngã chết theo.

Cái đời Arthur Griffith đến đây là hết.

Một người không tham phú quí, không quản gian nan, đem tấm thân hiến cho nước, mà nhứt là cái công lao về việc chủ trì một tờ báo chân chánh, thật đáng làm gương cho đời vậy.

Tiên lãm

NẾU TA PHẢI ĐAU

v... ...nh dạ-dày, bệnh khó-tiêu, ...nh táo kết, bệnh sống-phan, ...nh thận-hư, đau đớn, bệnh tê-thấp, nhức-đầu, chóng-mặt, v. v. Nếu ta phải bệnh thoát-sang, bệnh nổi-gân-xanh, bệnh lở nhọt ở đùi, bệnh ngoài-da, bệnh bác-điến, bạch-điến, hắc-lào, nhọt-say, ngứa-ngáy, v. v.

Ta nên trừ tiệt ngay những căn nguyên bệnh ấy đi, ta nên uống

TISANE des CHARTREUX de DURBON

làm bằng nguyên liệu các cây ở núi Alpes, lọc sạch máu sấu và cho ta sức khoẻ cũng như thuốc ấy đã cứu được muôn vàn người khác.

Nếu ta bị xanh sao, vàng bủng, yếu gân, phiền-muộn, mệt nhọc, không có sức lực, ta nên theo phương thuốc dùng hợp là PILULES SUPERTONIQUES và thuốc TISANE vừa lọc máu sấu lại vừa bồi-bổ, thì ta sẽ chóng được lại nghỉ và rất khoẻ mạnh.

CÁCH DÙNG VÀ GIẤY CHỨNG THỰC

Phòng thí nghiệm quan J. BERTHIER & GRENOBLE (Nước Pháp)

BÀN TAY của ai?

Dầu LỢI-SANH

Thuốc ho tán

Thuốc xổ hai hoàn

Thuốc điều-kinh hoàn v. v.

rất thần hiệu!

Ở Trung Bắc-kỳ ai muốn làm Đại-lý, xin viết thơ thương-lượng với

M. TRẦN-DIỆU

50 Rue de la Marne -:- TOURANE

LỢI-SANH-ĐƯỜNG

371, Rue Paul-Blanchy -:- SAIGON

Xin lưu-ý: Bản-đường có đủ: cao, đơn, hoàn, tán và đều có nhãn *BÀN TAY* làm tin.

Chiêu hàng. — Express-Brodeur-Couseur. KIM TẤN-THỜI đồ thêu và khâu kiểu máy, rất nhanh, rất đẹp, rất tiện lợi, ai cũng dùng được. Giá ba Hào cả cước. *PHẤN-TẤN-THỜI* để đánh mũi, giầy chăng, như mới Giá 0$15 cả cước. Nhận Mandat hay Tem postes TAN-PHAT, N° 20, Bd. Gia-Long, HANOI (Tonkin)

ĐÔNG-PHÁP Y-SĨ

Phan-huy-Thinh

PHÒNG KHÁM BỆNH

102 Rue du Pont Japonais -:- FAIFO

Ấn-kỳ đi khám bệnh

BẾN ĐIỆN, TAM-KỲ, CHỢ-ĐƯỢC

Sách thuốc

Dịch ra quốc ngữ, trên đại thành ca, kể ra các bệnh, dưới kê đơn thuốc, vừa chữ quốc ngữ, lại vừa chữ nho, bệnh nào thuốc ấy, thật rất tinh tường, có 372 cái đơn thuốc chén chữa đủ hết các chứng bệnh người lớn trẻ con, đáng rất công hiệu. Ai có sách này cũng như có thầy lang đại danh sư ở trong nhà vậy. Khi nào có bệnh thì tự xem sách kê đơn lấy thuốc mà dùng thật rất tiện lợi. Ai biết quốc ngữ là kê đơn được. Giá một quyển 1$00. *Nguyên sử tỏa thương hạng thông nhân*

TRẦN-ĐỨC-LANH

57 - phố Định - Tân — 57

TONKIN NAM-ĐỊNH

Thuốc trị bệnh

Tê, bại, phong, thấp, và đau nhức gân cốt rất hay!

Thuốc này của Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG, 77, *hàng Bông, Hanoi,* đã chữa được nhiều người khỏi, và đã nổi tiếng xưa nay, không những uống vào thấy công hiệu ngay, và lại được khỏi tuyệt nọc bệnh, với thân thể được béo tốt tráng kiện thêm ra.

Thống trị các chứng tê chi mỏi nhức, gân cốt buốt đau, sưng tay phù chân, lưng đau vai mỏi, mặt mũi nặng nề, tay chưn co rụt, thịt tê, da buồn, sẩu véo chẳng đau, sếch mắt, méo mồm, lời nói ngọng nghịu v. v. lại còn giúp những người bị nọc bệnh tinh lâu ngày nhập cốt, làm cho mình mẩy đau mỏi, với đàn bà sau khi sinh đẻ, bị chứng tê bại, dùng thuốc này lập tức lành mạnh.

Mỗi hộp 1$50 — *6 hộp* 7$80

Các ngài ở xa gần có cái bệnh này nên đến, hoặc viết thư về kể rõ bệnh căn, xin gởi thuốc theo cách lĩnh hóa giao ngân rất nhanh chóng và cẩn thận.

NGU-TINH

Nhân-Tạo-Huyết

của lương-y YECSIOUNINE

Chuyên-trị:

TINH-THẦN LAO-TỔN

KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY

Có tính chất đặc biệt là sát được trùng độc ẩn núp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trẻ con sài ghẻ.

Thuốc này đã được nổi tiếng là một món thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng *rất hay. Và đã phân chất tại phòng* Thí-nghiệm Đông-dương *tại HANOI ngày 15 AVRIL 1932.*

Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỤ của nhà thuốc NĂM-SAO:

M. SINH-HUY

44 — Maréchal Foch — 44

VINH

Mỗi chai .... 1$50

Một tá (12 chai) .... 15$00

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thực hiệu này chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 232 người Á-Rập dùng thuốc này thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phúc của lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD 44, Rue de Grenelle, PARIS và cũng các nhà thuốc có danh

LÀM TOÀN BẰNG MÁY!

Giày vải trắng, đế crêpe đúc *giá bán* 1$65 *một đôi*

Giày DEUX COULEURS

làm bằng vải trắng cao-su và da scajon hay da beige và da grise, semelle bằng crêpe anglaise, tùy ý các ngài lựa da, bán giá đặc biệt là 3$85 một đôi. Cũng kiểu ấy, bằng hai thứ da cả, năm ngoái bán 8$00; năm nay chỉ bán có 5$50 một đôi.

AN-THÀNH

Cordonnerie Moderne

37 Rue de la Soie -:- HANOI

Ai đã có Catalogue An-Thành 1932, nay hạ giá là 15%.

養元號揀選上品生熟藥材

HIỆU DƯỠNG-NGUYÊN

là một hiệu to nhất, hoàn toàn nhất, của người Việt-nam.

Bán buôn, bán lẻ, thuốc nam, thuốc bắc rất nhiều, đủ cả các thứ sâm Hoa-kỳ, sâm Cao-ly v. v. thứ nào cũng chọn toàn hạng tốt cả, giá tính rất phải chăng.

Xin đồng bạc chiếu cố.

Ở xa bán theo cách *lãnh hóa giao-ngân.*

Thơ và mandat xin đề gửi cho

M. NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

hiệu Dưỡng-Nguyên

123 Phố Khách — Nam-định

MAGASIN DE SOIERIES

TAN-LỢI

138-140, Boulevard Tổng đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là: lãnh, xuyến, trừu, cẩm nhung, cẩm-châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rất và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu « Teinture Idéales danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhản hiệu « Pagode Chinoise et Annamite de Cholon » (Đề-ngạn Hán Việt tự miếu) viết toàn Pháp văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn lâm học sĩ, thưởng thọ ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh, soạn, có 26 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lãnh hóa giao ngân 1$26.

Mấy nhà bán sách tây và ta tại Saigon có bán

Bánh hộp biscuits « Kim-Thới » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội-hóa 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI

138-140, Bd Tổng đốc Phương — CHOLON

LÒNG HÂM-MỘ!!!

Thuốc Nam-Thiên-Đường là thuốc Nam, tức là thuốc Nội-hóa, vì nó rất linh nghiệm, cho nên đồng-bào quốc-dân xa gần tin dùng rất nhiều, nơi nào có đại-lý bán thuốc Nam-Thiên-Đường thì ai ai cũng đều bằng lòng lắm. Nhưng còn nơi nào chưa có đại-lý thì hằng ngày bản-đường nhận được rất nhiều thơ gởi đến mua thuốc mà đều than phiền về sự không có đại-lý thì không tiện cho việc mua thuốc.

Vậy cho được cảm tạ lại tấm lòng qui bàn hâm mộ thuốc Nam của đồng bào, nên bản đường cần nhiều người làm đại-lý bán thuốc ở các tỉnh, các chợ trong xứ Trung-kỳ và Nam-kỳ, để tiện cho đồng-bào mua dùng.

THỂ-LỆ RẤT DỄ HUÊ-HỒNG RẤT HẬU

Ngài nào sẵn lòng giúp cho công-nghệ nước nhà, để giúp cho nghề thuốc Nam được phát đạt, để giữ mối lợi chung cho xã hội, cho khỏi mang tiếng gánh vàng đi đổ sông Ngô, thì xin cứ gởi thơ cho nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, 187 rue Maréchal Foch, Nam định, *mà lấy chương-trình ...*

THUỐC HAY CÓ MỘT!

CÁC NGÀI THỬ XEM

Cố-tinh bổ-thận-hoàn?

Mộng di tinh khi loảng khi lạnh,
Đã ham chơi khó tránh được qua.
Lưng đau, gối mỏi sinh ra,
Đầu váng, mình giật, mắt hoa, tai ù.
Thường hoảng hốt hình thù tựa có,
Hay chiêm bao giấc ngủ không yên.
Đương sự bất cứ phát phiền,
Đêm đêm tiểu tiện đi rền năm canh.
Ấy chứng bệnh phân minh tỏ rõ,
Phải mau mau mua *Cố tinh hoàn.*
Kiên tinh, bổ thận, sinh thần,
Uống vào khoan khoái ngày dần khỏe lên.
Hết tật bệnh đông thêm con cái,
Vui cửa nhà nào phải chơi đâu.

Mỗi lọ giá 1$00 — *6 lọ* 5$00

Tam-xà hổ-cốt-cao!

Căn nguyên bệnh phong thấp là do vinh vệ bất hòa, khi huyết hư nhược, lại thêm ở ngoại cảm mạo, phong hàn, ở trong có đàm thấp chạy khắp các ống xương.

Ai mắc phải, thì gân cốt, buốt đau, tay sưng, chân phù, có rất lại không cử động được, thịt tê, da buồn, đấm bóp ... đau, tả tê hữu bại.

Phải chạy chữa ngay kẻo thành cố tật. Mà muốn cho chóng khỏi, không gì bằng dùng *Tam-xà Hổ cốt cao* của bản-dược phòng đã dày công nghiên cứu, chế ra để khu phong trừ thấp, cường gân, kiện cốt, bồi bổ can thận, lưu thông khí huyết.

Mỗi chai 1$80 — *6 chai* 7$80

TIỂU-HẠNH-LÂM DƯỢC-PHÒNG

108 Phố Hàng Buồm -:- HANOI

Các thứ thuốc có bán tại hiệu: QUẢN-HƯNG-LONG *80, Phố Khách -:- VINH*

AI MANG BỆNH CỐT KHÍ ĐAU NHỨC GÂN CỐT

hãy dùng

THÁNH-DƯỢC BÉJEAN

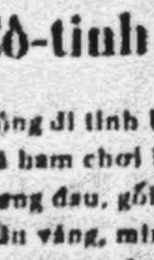

là thứ thuốc chuyên trị các bệnh đau gân cốt, phong lở, nhức nhối và tất cả các bệnh phong (Goutte, Rhumatismes, Sciatique, Arthrite) rất hiệu hiệu.

Uống trong 24 giờ đồng hồ đã thấy bớt đau. Chỉ uống một chai đã thấy hiệu nghiệm như thần.

Ở bán tại các tiệm thuốc tây Dépôt Général: 30 r. des Francs Bourgeois Paris

DÍA BÉKA

PHÙNG-HÁ

ÉTIQUETTE NOIRE

Mme RICHARD

Rue Citadelle -:- Huế

BAO NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiêu!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, ... LẬU nhập CỐT ... [illegible] ... SPIROCHETE DE SCHAUDINN ... [illegible] ... BACILLE DE DUCREY ... [illegible] ... HIỆU HOÀNG-VĂN-ẤP ... [illegible] ... CHANCRE-MOU ... [illegible] ... PHAN-THIẾT ... QUẢNG-NGÃI ... [illegible]

Thuốc tốt thầy hay

Nay bản hiệu kính lời cáo-bạch,
Chè, sao, bào, tán thẳng ngay.
Xin mời các ông bà, quí bạn,
Chỉ nhất là mở Dược-Phòng,
Lời cần cáo tỏ cùng quí khách,
Giấy bìa, bút mực, mètre đo,
Được mấy nơi danh y, thuốc tốt,
Trước là mua bán làm quen,
Tỏ cần cáo mấy lời chân thật,
Trước nhà là chợ ngó sang,
Bán thuốc bắc, chẩn mạch có thầy,
Rõ ràng thuốc tốt, thầy hay, sẵn nhà.
Dùng mà xem quả được như lòng.
Phụ thêm tạp hóa đồ trong đồ dùng.
Có bán riêng, vở sách học trò.
Các đồ dùng để học trò thiếu chi.
Mời các ngài thử một lần xem,
Sau ra còn để tiếng khen đời đời.
Hiệu chúng tôi ở giữa đất Hàn
Ở theo giấy phố con đường Musée.

Đông-Lợi-Hưng

Avenue du Musée TOURANE Annam

Imprimerie - TIẾNG DÂN, HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG

MỘT BẬC ANH HÙNG CỦA NƯỚC ÁI-NHĨ-LAN

(Tiếp theo trang nhì)

không dè xem lại thì chỉ còn 11 shillings. Đến giờ hẹn rồi, biết làm sao ! ông ta chạy qua phòng người bạn một bên nói : « tôi tưởng còn khá tiền, ai dè tính lại thì không đủ số để đãi vài người bạn một bửa cơm, anh sẵn không ? » Người bạn sẵn lòng cho mượn, nhưng đoán có lẽ ông vì sơ xuất bỏ lộn tiền với giấy chăng, vì ông có tật vò giấy bạc bỏ trong túi như giấy lộn. Quả nhiên, người bạn qua thì thấy một tờ giấy bạc đang ngún gần bên lò sưởi.

Suốt đời ông chịu ngậm cay nuốt đắng, quyết chí làm cho nước sống là mãn nguyện. Trăm sự khoái lạc ở đời ông chưa hề nếm tới ! Vì vậy sau khi chết gia tài ông chỉ còn hai xu trong túi !

Còn sống giờ nào là lo cho nước Ái giờ ấy ; dân dồi khi đánh giặc ông bị thương nặng gần chết, chớ đi nhà thương mà ông không chịu, lấy làm thẹn cho mình động nằm yên trong lúc kẻ khác dong ruổi trong trường tên mũi đạn, nên lập tức bỏ phòng bệnh bước ra. Ít ngày sau, vì sức quá yếu, khi ra trận phải té chúi mà chết. Chết được mười ngày thì Michael Collins cũng bị ám sát ngã chết theo.

Cái đời Arthur Griffith đến đây là hết.

Một người không tham phú quí, không quản gian nan, đem tấm thân hiến cho nước, mà nhứt là cái công lao về việc chủ trì một tờ báo chân chánh, thật đáng làm gương cho đời vậy. Tiên lâm

NẾU TA PHẢI ĐAU

v. v. bệnh dạ-dày, bệnh khó-tiêu, bệnh táo kết, bệnh sống-phan, bệnh thận-hư, đau đớn, bệnh tê-thấp, nhức-đầu, chóng-mặt, v. v. Nếu ta phải bệnh thoát-sang, bệnh nổi-gân-xanh, bệnh lở nhọt ở đùi, bệnh ngoài-da, bệnh bắc-điến, bạch-điến, hắc-lào, nhọt-sảy, ngứa-ngáy, v. v.

Ta nên trừ tiệt ngay những căn nguyên bệnh ấy đi, ta nên uống

TISANE des CHARTREUX de DURBON

làm bằng nguyên liệu các cây ở núi Alpes, lọc sạch máu sấu và cho ta sức khoẻ cũng như thuốc ấy đã cứu được muôn vàn người khác.

Nếu ta bị xanh sao, vàng bủng, yếu gân, phiền-muộn, mệt nhọc, không có sức lực, ta nên theo phương thuốc dùng hợp là PILULES SUPERTONIQUES và thuốc TISANE vừa lọc máu sấu lại vừa bồi-bổ, thì ta sẽ chóng được lại nghỉ và rất khoẻ mạnh.

CÁCH DÙNG VÀ GIẤY CHỨNG THỰC

Phòng thí nghiệm quan J. BERTHIER & GRENOBLE (Nước Pháp)

INJECTION PEYRARD D'ALGER

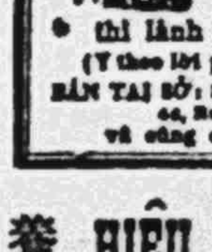

Thuốc thục hiệu này chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỂ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 232 người Á-Rập dùng thuốc này thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phúc của lương-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD 44, Rue de Grenelle, PARIS và cũng các nhà thuốc có danh

LÀM TOÀN BẰNG MÁY !

Giày vải trắng, đế crêpe đúc giá bán 1$65 một đôi

Giày DEUX COULEURS

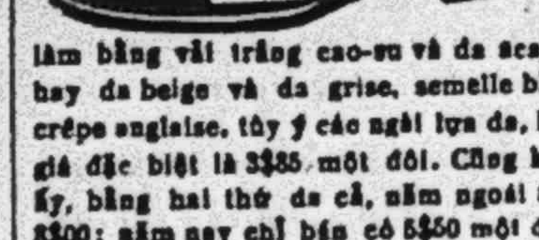

làm bằng vải trắng cao-su và da scajon hay da beige và da grise, semelle bằng crêpe anglaise, tùy ý các ngài lựa da, bán giá đặc biệt là 3$85 một đôi. Cũng kiểu ấy, bằng hai thứ da cả, năm ngoái bán 8$00; năm nay chỉ bán có 5$50 một đôi.

AN-THÀNH
Cordonnerie Moderne
37 Rue de la Soie -:- HANOI

Ai đã có Catalogue An-Thành 1932, nay hạ giá là 15%.

HIỆU DƯỠNG-NGUYÊN

養元號揀選上品生熟藥材

là một hiệu to nhất, hoàn toàn nhất, của người Việt-nam.

Bán buôn, bán lẽ, thuốc nam, thuốc bắc rất nhiều, đủ cả các thứ sâm Hoa-kỳ, sâm Cao-ly v. v. thứ nào cũng chọn toàn hạng tốt cả, giá tính rất phải chăng.

Xin đồng bạng chiếu cố.

Ở xa bán theo cách *lãnh hóa giao-ngân.*

Thơ và mandat xin đề gửi cho

M. NGUYỄN - XUÂN - DƯƠNG
hiệu Dưỡng-Nguyên
123 Phố Khách — Nam-định

BÀN TAY của ai ?

Dầu LỢI-SANH
Thuốc ho tán
Thuốc xổ hai hoàn
Thuốc điều-kinh hoàn v. v.

rất thần hiệu !

Ở Trung Bắc-kỳ ai muốn làm Đại-lý, xin viết thơ thương-lượng với

M. TRẦN - DIỆU
50 Rue de la Marne -:- TOURANE

LỢI-SANH-ĐƯỜNG
371, Rue Paul-Blanchy -:- SAIGON

Xin lưu-ý : Bản-đường có đủ : cao, đơn, hoàn, tán và đều có nhãn *BÀN TAY* làm tin.

NGU-TINH
Nhân - Tạo - Huyết

của lương-y YECSIOUNINE

Chuyên-trị :
TINH-THẦN LAO-TỔN
KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY

Có tính chất đặc biệt là sát được trùng độc ẩn núp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trẻ con sài ghẻ.

Thuốc này đã được nổi tiếng là một món thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng *rất hay. Và đã phân chất tại phòng* Thí-nghiệm Đông-dương *tại* HANOI *ngày 15 AVRIL 1932.*

Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỤ của nhà thuốc NĂM-SAO :

M. SINH - HUY
44 — Maréchal Foch — 44
VINH

Mỗi chai................. 1$50
Một tá (12 chai).......... 15$00

MAGASIN DE SOIERIES

TAN - LỢI

138-140, Boulevard Tổng đốc-Phương — Cholon

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là : lãnh, xuyến, trừu, cẩm nhung, cẩm-châu v. v. Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sợ phai trổ. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt bổn v. v., khăn đội đầu rất và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp, đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu « Teinture Idéales danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Lãnh bán sách mới xuất bản nhản hiệu « Pagode Chinoise et Annamite de Cholon » (Đề-ngạn Hán Việt tự miếu) viết toàn Pháp văn của M. Lê-văn-Lưu, hàn lâm học sĩ, thưởng thọ ngũ đẳng Bắc đẩu bội tinh, soạn, có 26 cái ảnh chụp (photogravure).

Sách nên đọc, giá 1$00, gởi theo cách lãnh hóa giao ngân 1$26.

Mấy nhà bán sách tây và ta tại Saigon có bán

Bánh hộp biscuits « Kim-Thời » của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng - vạn - Thành Nội - hóa 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buộn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ.

Ở xa xin viết thơ về thương nghị.

TÂN-LỢI
138-140, Bd Tổng đốc Phương — CHOLON

DÍA BÉKA

PHÙNG - HÁ
ÉTIQUETTE NOIRE

Mme RICHARD
Rue Citadelle -:- Huế

Chiêu hàng. — Express - Brodeur-Couseur. KIM TÂN-THỜI đã thêu và khâu kiểu máy, rất nhanh, rất đẹp, rất tiện lợi, ai cũng dùng được. Giá ba Hào cả cước. PHẤN-TÂN-THỜI để đánh mũ, giầy chăng, như mới Giá 0$15 cả cước. Nhận Mandat hay Tem postes TAN-PHAT, *N° 20, Bd. Gia-Long, HANOI (Tonkin)*

Sách thuốc

Dịch ra quốc ngữ, trên đặt thành ca, kể ra các bệnh, dưới kê đơn thuốc, vừa chữ quốc ngữ, lại vừa chữ nho, bệnh nào thuốc ấy, thật rất tinh tường, có 372 cái đơn thuốc chén chữa đủ hết các chứng bệnh người lớn trẻ con, đáng rất công hiệu. Ai có sách này cũng như có thầy lang đại danh sư ở trong nhà vậy. Khi nào có bệnh thì tự xem sách kê đơn lấy thuốc mà dùng thật rất tiện lợi. Ai biết quốc ngữ là kê đơn được. Giá một quyển 1$00.

Nguyên sứ tòa thương hạng [illegible]

TRẦN-ĐỨC-LANH
57 - phố Định - Tân — 57
TONKIN NAM-ĐỊNH

ĐÔNG - PHÁP Y - SĨ
Phan - huy - Thinh
PHÒNG KHÁM BỆNH

102 Rue du Pont Japonais -:- FAIFO

Ấn-kỳ đi khám bệnh
BẾN ĐIỆN, TAM-KỲ, CHỢ-ĐƯỢC

Thuốc trị bệnh

Tê, bại, phong, thấp, và đau nhức gân cốt rất hay !

Thuốc này của Á-CHÂU DƯỢC-PHÒNG, *77, hàng Đồng, Hanoi,* đã chữa được nhiều người khỏi, và đã nổi tiếng xưa nay, không những uống vào thấy công hiệu ngay, và lại được khỏi tuyệt nọc bệnh, với thân thể được béo tốt tráng kiện thêm ra.

Thống trị các chứng tê chỉ mỏi nhức, gân cốt buốt đau, sưng tay phù chân, lưng đau vai mỏi, mặt mũi nặng nề, tay chưn co rụt, thịt tê, da buồn, cấu véo chẳng đau, sếch mắt, méo mồm, lời nói ngọng nghịu v. v. lại còn giúp những người bị nọc bệnh tình lâu ngày nhập cốt, làm cho mình mẩy đau mỏi, với đàn bà sau khi sinh đẻ, bị chứng tê bại, dùng thuốc này lập tức lành mạnh.

Mỗi hộp 1$50 — *6 hộp* 7$50

Các ngài ở xa gần có cả bệnh này nên đến, hoặc viết thư về kể rõ bệnh căn, xin gởi thuốc theo cách lĩnh hóa giao ngân rất nhanh chóng và cẩn thận.

LÒNG HÂM-MỘ !!!

Thuốc Nam-Thiên-Đường là thuốc Nam, tức là thuốc Nội-hóa, vì nó rất linh nghiệm, cho nên đồng-bào quốc-dân xa gần tin dùng rất nhiều, nơi nào có đại-lý bán thuốc Nam-Thiên-Đường thì ai ai cũng đều bằng lòng lắm. Nhưng còn nơi nào chưa có đại-lý thì hằng ngày bản-đường nhận được rất nhiều thơ gởi đến mua thuốc mà đều than phiền về sự không có đại-lý thì không tiện cho việc mua thuốc.

Vậy cho được cảm tạ lại tấm lòng quí bản hâm mộ thuốc Nam của đồng bào, nên bản đường cần nhiều người làm đại-lý bán thuốc ở các tỉnh, các chợ trong xứ Trung-kỳ và Nam-kỳ, để tiện cho đồng-bào mua dùng.

THỂ-LỆ RẤT DỄ DÀY HUÊ-HỒNG RẤT HẬU

Ngài nào sẵn lòng giúp cho công-nghệ nước nhà, và giúp cho nghề thuốc Nam được phát đạt, để giữ mối lợi chung cho xã hội, cho khỏi mang tiếng gánh vàng đi đổ sông Ngô, thì xin cứ gởi thơ cho nhà thuốc NAM - THIÊN - ĐƯỜNG, 187 rue Maréchal Foch, Nam định, *mà lấy chương-trình [illegible]*

BAC NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc [illegible] !

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT [illegible] SPIROCHETE DE SCHAUDINN [illegible] TIM-LA [illegible] BACILLE DE DUCREY [illegible] TIM-LA [illegible] HIỆU HOÀNG-VĂN-ẤP [illegible] Bac-ninh (Tonkin) [illegible] TIM-LA [illegible] CHANCRE-MOU [illegible] PHAN-THIẾT [illegible] QUẢNG-NGÃI [illegible]

Thuốc tốt thầy hay

Nay bản hiệu kính lời cáo-bạch,
Chè, sao, bán, tán thẳng ngay.
Xin mời các ông bà, quí bước,
Chỉ nhất là mở Dược-Phòng,
Lời cẩn cáo tỏ cùng quí khách,
Giấy bìa, bút mực, mètre đo,
Được mấy nơi danh y, thuốc tốt,
Trước là mua bán làm quen,
Tỏ cẩn cáo mấy lời chân thật,
Trước nhà là chợ ngõ sang,

Bán thuốc bắc, chẩn mạch có thầy,
Rõ ràng thuốc tốt, thầy hay, sẵn nhà.
Dùng mà xem quả được như lòng.
Phụ thêm tạp hóa đủ trong đồ dùng,
Có bán riêng, vở sách học trò,
Các đồ dùng để học trò thiếu chi.
Mời các ngài thử một lần xem,
Sau ra còn để tiếng khen đời đời.
Hiệu chúng tôi ở giữa đất Hàn
Ở theo giẫy phố con đường Musée.

Đông - Lợi - Hưng
Avenue du Musée TOURANE Annam

THUỐC HAY CÓ MỘT !

CÁC NGÀI THỬ XEM

Cố-tinh bổ-thận-hoàn ?

Mộng di tinh khi loãng khi lạnh,
Đã ham chơi khó tránh được qua.
Lưng đau, gối mỏi sinh ra,
Đầu váng, mình giật, mắt hoa, tai ù.
Thường hoảng hốt hình thù tựa cú,
Hay chiêm bao giấc ngủ không yên.
Đương sự bất cứ phát phiền,
Đêm đêm tiểu tiện đi rền năm canh.
Ấy chứng bệnh phân minh tỏ rõ,
Phải mau mau mua *Cố tinh hoàn.*
Kiên tinh, bổ thận, ninh thần,
Uống vào khoan khoái ngày dần kẻ sẽ lên.
Hết tật bệnh đông thêm con cái,
Vui cửa nhà nào phải chơi đâu.

Mỗi lọ giá 1$00 — *6 lọ* 5$00

Tam - xà hổ - cốt - cao !

Căn nguyên bệnh phong thấp là do vinh vệ bất hòa, khi huyết hư nhược, lại thêm ở ngoại cảm mạo, phong hàn, ở trong có đàm thấp chạy khắp các ống xương.

Ai mắc phải, thì gân cốt, buốt đau, tay sưng, chân phù, có rút lại không cử động được, thịt tê, da buồn, đấm bóp chẳng đau, tả tê hữu bại.

Phải chạy chữa ngay kẻo thành cố tật. Mà muốn cho chóng khỏi, không gì bằng dùng *Tam-xà Hổ cốt cao* của bản-dược phòng đã dày công nghiên cứu, chế ra để khu phong trừ thấp, cường gân, kiện cốt, bồi bổ can thận, lưu thông khí huyết.

Mỗi chai 1$50 — *6 chai* 7$50

TIỂU-HẠNH-LÂM DƯỢC-PHÒNG
108 Phố Hàng Buồm -:- HANOI

Các thứ thuốc có bán tại hiệu : QUẢN-HƯNG-LONG
80, Phố Khách -:- VINH

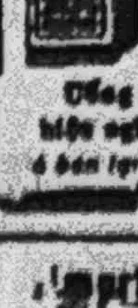

AI MANG BỆNH CỐT KHÍ ĐAU NHỨC GÂN CỐT
hãy dùng
THÁNH-DƯỢC BÉJEAN

là thứ thuốc chuyên trị các bệnh đau gân cốt, phong tê, nhức nhối và tất cả các bệnh phong (Goutte, Rhumatismes, Sciatique, Arthrite) rất hiệu nghiệm.

Uống trong 24 giờ đồng hồ đã thấy bớt đau. Chỉ uống một chai đã thấy hiệu nghiệm như thần.

Có bán tại các tiệm thuốc tây. Dépôt Général: 30 r. des Francs Bourgeois PARIS

Imprimerie - TIẾNG DÂN, HUẾ

Directeur Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG

DÉPOT LÉGAL

LE DIRECTEUR GÉRANT

DÉPOT LÉGAL · INDOCHINE · Nº A 1710

NĂM THỨ BẢY SỐ 587 — MỖI SỐ NĂM XU — 癸酉年四月廿六日 — NGÀY THỨ TƯ 10 MAI 1933

TIẾNG-DÂN
聲 La Voix du Peuple 民

Mỗi tuần xuất-bản hai kỳ : thứ tư và thứ bảy

Chủ-nhiệm kiêm Chủ-bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN

BÁO-QUÁN
Số 123, đường Đông-Ba, Huế
Giây-thép nói : số 83
Giây-thép : TIENGDAN HUẾ

GIÁ BÁN

ĐÔNG PHÁP		NGOẠI QUỐC
Một năm	5$00	8$50
Sáu tháng	2.80	4.80
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương nghị trước.

Chỗ lầm là mẹ đẻ ra sự thực.

VIỆC THẾ-GIỚI

NGA VỚI NHẬT

Cáp-nhĩ-tân, 23 Avril — Chỉ dụ chính phủ Mãn-châu thải hai viên thượng quan người Nga ở sở hỏa xa Trung-đông để lấy người Nhật và người Mãn thế vào.

Hai viên thượng quan ấy đã được lệnh ra khỏi xứ.

Sự hành động của Chánh-phủ Mãn-châu đó làm cho tình hình Nga nhật thêm phần nghiêm trọng.

Mạc-tư-khoa, 10 Avril — Theo báo *Izvestia*, thì người Nhật ở Mãn châu đã thảo và trình bộ Tham mưu Quảng-đông cái chương trình hành động về vấn đề Trung đông thiết lộ. Theo chương trình ấy, thì sẽ hủy quyền lợi của chính phủ Nga Xô viết trên đường sắt Trung đông, lại xóa bỏ hai tờ hiệp ước Bắc kinh và Phụng thiên, mục đích là cắt đứt sự thông thương của các chiếc xe chở hàng của sở hỏa xa Transbaikal, là làm cho loạn bậy công việc của sở hỏa xa Trung đông, là làm sao cho lòi những điều kiện buộc sở hỏa xa Trung đông không thể hành động gì trong địa phận Nga nữa.

Mục đích những sự hành động đó là chiếm lấy đường Trung đông mà nhập chung với mấy con đường sắt hiện ở dưới quyền quản lý của Nhật-bản.

Báo ấy bàn về tin ấy nói : làm cho tình hình rất nên ái ngại, mong rằng chính phủ Nhật không được biết trước những thủ đoạn khiêu khích nguy hiểm của người Nhật ở Mãn châu đó. Rồi kết luận: dư luận trông mong rằng chính phủ Nhật biết triệt cho kịp giờ sự hành động của người Nhật ở Cáp nhĩ tân và đừng cho xóa bỏ hai hiệp ước Phụng thiên và Bắc kinh.

Cáp-nhĩ-tân, 29 Avril — Tình hình Nga-Nhật rất đáng ngại. Theo báo Tân, thì quân đội Nga kéo đến biên giới Mãn-châu rất đông, và vội vả lắm. Những quân lính dự bị phải ra đào hầm, và nhân dân được lệnh phòng ngừa những sự xảy ra.

Về sự mua thăm bán thăm mà bốn ông nghị viên thành phố ở Nhựt Bổn bị bỏ tù

Bốn ông nghị viên thành phố đắc cử ở Omori tháng trước không thấy phản đối gì, thì vừa rồi bị bắt và bị bỏ khám vì trả cho những người ứng cử nghịch của mình mỗi người 3 ngàn viên để cho họ đừng tranh cử với mình nữa.

Trong những cuộc tuyển cử hội đồng thành phố Đông kinh vừa rồi, 80 người cũng bị bắt và bị cáo về tội mua thăm mỗi lá từ 1 viên cho tới 3 chục viên.

Trong những chánh đảng ra tranh cử lần này, kể cả đảng chánh hữu (Seyou-

(Xem qua trang 4 cột 2)

VAN-VAN

Thanh minh thăm mả bạn

Tháng ba vừa gặp tiết thanh minh,
Thăm mả người xưa gọi chút tình.
Một nấm đất vàng xen sỏi đập,
Đôi chòm cỏ úa lẫn rêu xanh.
Nắng mưa kia đã từng giầm giải,
Nhang khói này sao để lạnh tanh !
Nào phải khuất rồi là rảnh chuyện,
Ngàn xưa mấy kẻ chết lưu danh !

Trí-Sinh

Vịnh núi Bàn-than (1)

Cảnh cửa An-hòa cũng mỹ quan,
Xưa nay tên gọi núi Bàn-than.
Một giây bằng thẳng cây che đá,
Bề phía lao xao sóng bổ dạn
Ông Đụn (2) chống trời không mỏi sức,
Bà Che (3) đỡ nước vẫn li gan.
Trong ngoài ngồi trần trơ trơ đấy,
Biết chẳng Hồ tây (4) có tiếng oan !

Học-giới

Đi xe điện vào Nhatrang

Nhắm phía trời Nam thẳng một đèo,
Đường dài dặm thẳm máy xe kêu.
Non sông bốn mặt xoay vần cả,
Cây cỏ hai bên ẵng hộ theo
Mây xóa mản sầu trời cụng núi,
Sóng tuôn cơn hận bể bồ đèo.
Trò đời lịch duyệt đến chưa lắm,
Mắt thấy tai nghe cũng ít nhiều.

Biết-Hồ Hoàng-phả-Dực

(1) Núi thuộc làng An-hòa, cửa biển Tam-kỳ.
(2, 3) Tên gọi 2 hòn đá.
(4) Tên cái hồ sâu, sóng đánh vào, trông rất ghê sợ.

AI HIỂU LẦM ?

Đọc bức thơ ông Nguyễn-Trác, Nghị trưởng Dân viện, trả lời bức thơ ông Viễn Chí

CỦA MỘT BẠN ĐỘC GIẢ

Về vấn đề ứng cử Dân-biểu, bản báo trước đã đăng bức thơ của ông Viễn Chí và bức thơ trả lời của ông Nghị trưởng Nguyễn Trác. Nay được bức thơ của một người độc giả Tiếng - Dân, nhân tiếng gọi trong bức thơ ông Nghị - trưởng mà phát biểu ý kiến, cái ý kiến này có quan thiết đến tiền đồ viện Dân biểu và con đường Pháp Nam hợp tác. Và lại hiện nay cái cơ quan hành chánh của Nam-triều là tòa Nội-các đã gần toàn đổi mới ; tưởng chánh phủ nên chú ý đến Dân-viện mà sửa đổi thế nào cho thích hợp. Vì vậy, bản báo đăng bài của ông M S. sau này là cốt để cho rộng đường dư luận, chớ không có ý gì khác.

Tháng trước đọc báo Tiếng-Dân thấy bức thơ ông Viễn-Chi gởi cho bạn nói về việc bảo cử Dân biểu kỳ sắp đến (số 571). Mới đây lại được thấy bức thơ trả lời của ông Nghị-trưởng Nguyễn-Trác (số 583 và 584). Đối với hai bức thơ ấy, Tòa soạn Tiếng-Dân đã có lời bình phẩm, cho rằng một đường chú trọng về tương lai mà có lời khắc trách, một đường thì hỏi-hộ cho công việc dĩ vảng và hiện tại mà không có nhiều .. Câu nói vắn tắt mà có thể bao quát chỗ yếu điểm khác nhau trong hai bức thơ trên. tưởng không phải nói thêm. Duy bức thơ ông Nghị-trưởng kiểu chánh đó, ông nói không phải đối phó với ông Viễn-Chi, mà bản ý là sợ cho độc giả Tiếng-Dân hiểu lầm. Vì tiếng gọi ấy, ký giả là một người độc giả Tiếng-Dân — nói cho quan thiết, là một người dân đã ủy quyền cho các ông Dân biểu thay mặt — đối với chỗ quan hệ chung kia mà không thể làm lơ được, nên có mấy lời bày giải. Trước hết xin nói lược qua một đoạn lịch sử công chúng đối với viện Dân biểu :

Từ Trung-kỳ có bốn chữ Nhân-dân Đại-biểu xuất hiện, nhân dân trong xứ đối với cơ quan mới ấy vẫn gởi một mối hy vọng rất là nồng nàn. Như nhịp bảo cử năm 1926, chuyện toàn viện phản kháng tờ thông tư tháng 11 năm ấy, cho đến khoảng mấy ông Dân biểu từ chức năm 1928, dư luận náo nhiệt một hồi. Tuy trong bước đầu tiên, chánh phủ cùng nhân dân chưa lượng giải nhau, chưa có gì gọi là thực hiện ; song cái cử chỉ quang minh chánh đại, có vẻ sinh khí, vẫn nuôi được mối hy vọng chung. Kế đó công cuộc Viện vẫn tấn hành, hình thức có mở mang hơn trước, các kỳ hội đồng xem biên bản đăng trên tờ báo Tiếng-Dân, các ông nghị bàn nói cũng nhiều Song công chúng tỏ chìa lãnh đạm, ít ai bình phẩm gì, cho đến kỳ bảo cử cũng không có vẻ nào nhiệt như trước, cảnh ký giả đã tiếp chuyện cùng mấy ông đàn anh trong Viện, các ông cũng lấy làm lạ cho cái thái độ đối thường của công chúng về khoảng mấy năm gần đây.

Trên mấy tháng nay sau đức Bảo Đại hồi loan thân chánh có cái chỉ dụ ngày 10 9-32 cho ông Nghị trưởng được mang cái chức Thượng - thơ Dân biểu, được cấp bổng mỗi tháng 400$ (không kể tiền phụ cấp), được dự vào Hội đồng Thượng thơ... Cái tin ấy truyền ra, có ảnh hưởng — chưa nói tốt hay không — đến một cơ quan dân cử ; thái độ công chúng lãnh đạm lần này lại thấy lợi có vẻ náo nhiệt : Kẻ thì nảy ra mối lạc quan, mừng cho Dân biểu từ nay được rộng quyền tham dự chánh trị. Người thì ôm mối bụ quan cho như thế là dân biểu cũng không khác chi quan trường, mất hẳn cái bản chất nghị pháp — đã là hội đồng, tất tính số phiếu (voix), mà một phiếu trong 7 8 phiếu kia thì giá trị cái phiếu mỏ côi ấy không nói ai cũng biết. — Nhân cái phong sắc đổi mới ấy dư luận lao nhao một hồi, thấy trên tờ báo Tiếng-Dân đã có mấy bài bàn đến. Nay gần đến nhịp bảo cử sắp tới đây lại thấy bức thơ ông Viễn-chi và bức thơ trả lời của ông Nghị-trưởng. Thế là cái độ nguội lạnh kia có vẻ hâm lại, mà cái cơ quan dân cử kia đã có nhiều người chú ý.

Bức thơ ông Viễn-chi, là ý kiến ông, hay là có người đồng ý kiến với ông. cái mối bụ quan đó, ký giả cũng không dám đoán là toàn thể. Song đã công bố, tức đã nhận cái ý kiến có mối quan hệ chung. Như viện Dân biểu tiện thôi mà toàn là kẻ làm hết phận sự thì bức thơ ấy là viên đá mài ngọc. Trái lại, như Dân viện mà gồm có người ham danh lược say mê lợi riêng, để phần quyền lợi chung sang bên kia cái túi ích kỷ, thì bức thơ ấy lại là tiếng chuông đánh thức cho những ai mê mộng kia. Ai có nói ký giả binh ông Viễn-chi, là cũng binh chỗ : làm người dân mà biết cái nghĩa vụ giám đốc những người mà đã cử ra thay mặt, thế thôi.

Nay bức thơ ông Nghị trưởng kiểu chánh, mạt sát cái ý kiến ông Viễn-chi mà có ý lo cho bạn độc giả Tiếng-Dân hiểu lầm. Thưa ông Nghị Trưởng, độc giả Tiếng-Dân có hiểu lầm chăng là hiểu như bức thơ ông Viễn-chi kia là cùng. Nghĩa là lấy con mắt trong sạch của một người dân, vì nghĩa vụ chung mà phát biểu ý kiến, chớ chẳng có chút gì dây dính về lợi riêng hay là ý riêng gì. Nói cho rõ cái lầm đó mà thực là lầm, lầm đến bực nào đi nữa, cũng chỉ lo : Công nghiệp của Dân viện to tát vô cùng, mà con mắt của bọn tư tưởng tầm thường kiến giải hẹp hòi kia, nó xem nhỏ đi đó thôi, chớ chẳng có hại gì hết.

Dân như chỗ lầm của một người đứng đầu một cái cơ quan dân cử — không chỉ nói mình ông, còn những ông khác nữa — thì cái hại nó càng to hơn kia.

Chính vì lẽ ấy buộc ký giả phải chỉ rõ vài chỗ « lầm » trong bức thơ ông. Thưa thực, tôi nói điều lầm này không phải vụ việc dĩ vảng mà vì đường tương lai của Dân viện, nhứt là trên con đường Pháp Nam hợp tác vậy.

1) Lợi hại không nói nhứt định được. Chánh phủ đặt ra cơ quan dân cử cùng bàn việc nước, là có ý nghĩa gì ? Nhân dân cử người thay mặt cho mình tham dự chánh trị, hy vọng những gì ? Không phải muốn cho những ai lãnh cái chức trách ấy đem điều lợi điều hại mà phân trần cho minh bạch, đặng chánh phủ hiểu rõ dân nguyện mà sắp đặt công việc cho thích hợp sao ? Không nói quyền

(Xem qua trang 2 cột 2)

M. S.

CHUYỆN ĐỜI

Nghị viên người với nghị viên ta

Gần đến mùa bầu cử Dân biểu ở Trung - kỳ. Lạc - nhân xin đem mấy chuyện bầu cử nghị viên sau này để cống hiến cho cử tri và các ông muốn làm dân biểu.

Một chuyện thì ở bên Pháp : Bữa 24 Avril vừa rồi tại quận Lure bên Pháp có cuộc tuyển cử nghị viên. Ông Montillot thuộc đảng cọng hòa ra tranh cử với ông Maroselli thuộc đảng xã hội cấp tiến. Ông Montillot đắc cử xong, phe đảng ông Maroselli lại đứng lên phản kháng. vác đá liệng vào nhà tuyển cử của ông Montillot, phải có lính can thiệp vào mới giữ trật tự được.

Thế mà chuyện tranh cử này đã yên cho đâu Trong một làng kia gần thành Vesoul, nhân tranh luận với nhau về cuộc tuyển cử này, mà một người đã vác búa đánh lên trên đầu một người về phe đảng ông Montillot,

. . . .

Bây giờ đến chuyện xảy ra ở bên Nhật :

Tháng trước đây tại một thành phố bên Nhật có cuộc tuyển cử nghị viên thành phố. Cuộc tuyển cử xong, bốn ông tân nghị viên phải bị bỏ ngục liền. Nguyên bốn ông này ra ứng cử mà không có ai tranh cử ; nhưng xét lại vì không phải phục tài cầm đờn gì mấy ông mà không có người ra tranh đâu, mà chỉ vì các ông cả tiền đem vải ra cho phe nghịch, mỗi người là 3.000 viên, nên họ rút tên ra, không một người nào ra tranh cử với các ông cả, để cho các ông một mình một chợ, tự nhiên phải đắc cử rất dễ dàng. Cũng ở Nhật nữa, tại một kỳ tuyển cử ở Đông-kinh lại có 80 người bị bắt về sự mua bán thăm, tính ra mỗ lá thăm bán từ một viên cho tới 30 viên.

Chuyện tranh cử trước, chuyện bên Pháp, tỏ ra cho ta biết dân nước văn minh họ để ý đến ông nghị của họ là đường nào, đến đổi họ vì ông nghị của họ mà đến chém giết lẫn nhau.

Hai chuyện sau, chuyện bên Nhật, lại tỏ cho ta biết rằng ở nước văn minh, chính phủ khi nào cũng hết sức trừng phạt những chuyện gian lận trong các cuộc tuyển cử, vì họ biết cái cơ quan dân cử là một cơ quan rất trọng yếu, họ không giảm khinh suất.

Bên nước văn minh là vậy đó. Nước mình không phải là nước văn minh thì chắc cái quang cảnh tuyển cử không đồng như bên nước văn minh. Mà thà không đồng. chớ cái này đã đồng mà lại không đồng mới khó chớ !

Đồng thế nào ? Đồng là cũng như chuyện tranh cử ở quận Lure, những ông nghị bên ta gần đây cũng hiệp thành đảng phái lắm. Không đảng phải mà trong một cái viện bốn mươi mấy nghị viên đã thấy cái chia rẽ. Nhưng hỏi ra cái đảng họ là đảng gì, có phải là đảng quân chủ, dân chủ, quốc gia, xã hội gì gì như ở các nước không ? thì họ mới khó trả lời lắm đa.

Nước ta lại đồng nước Nhật ở chỗ mua bán thăm trong khi đầu phiếu. Mà có lẽ về cái chuyện buồn này mấy ông nghị nhà ta càng giỏi xấp mấy bác bạn đồng nghiệp bên Nhật nữa. Bên Nhật các ông nghị mua mỗi cái thăm đến mấy chục bạc, chớ các ông nghị bên mình có thể lấy một chén rượu hoặc một lời hứa mà mua được đến mấy lá thăm. Đồng ả vậy đó, nhưng khác là có đến ở bên Nhật chính phủ họ hết sức tìm cách trừng phạt sự gian lận kia. . . . .

Tôi không nói thêm đâu. kỳ bầu cử năm nọ ở một tỉnh kia có ông nọ thế thần cho đến đổi trong hạt ông ta ra ứng cử một số nhiều người được đầu phiếu mà không thấy một lá phiếu của mình. Nghe nói kỳ bầu cử năm na rồi sẽ náo nhiệt, nhưng nếu náo nhiệt như lối ấy thì im hơi đi còn hơn.

Caanhân

PHÁT XUẤT MỘT CHUYỆN BÍ MẬT

Câu chuyện Tống-tử-Văn sang Mỹ

Câu chuyện Tống - tử - Văn sang Mỹ dự hội nghị Hoa-thịnh-đốn như kỳ trước đã đăng. Nay được tin Quảng - châu trích phát sự hành động bí mật như dưới này :

Có mật tin do nhà đương cuộc Nam-kinh và Thượng - hải truyền ra rằng : Lần này Tống xuất dương có việc khẩn cấp, bề ngoài thì phô rằng đi dự hội nghị Hoa-thịnh-đốn, kỳ thiệt là vì quân Nhật đánh gấp Bình-Tân, không giữ được, Trung-ương không muốn đề kháng, nên phải Tống thuận đường sang Nhật trực tiếp giao thiệp. Việc này Trung ương sợ dân chúng phản kháng, nên thanh ngôn đi Mỹ, lợi dụng tâm lý một số người ỷ lại liệt cường, để che đậy tai mắt công chúng. . .

Quảng-châu đã điện cho kiều dân ngoài biển phản đối Tống và cự tuyệt sự táng quyền nhục quốc kia.

Vụ Trosky đã đem ra xử

SAIGON — Vụ Trosky là một vụ âm mưu khuynh phúc chánh phủ Pháp do mấy viên học sinh ở Pháp về tổ chức. Sau khi bị vỡ, số người tình nghi bị bắt khá đông, nhưng lần lượt được tha bớt, chỉ có 21 người bị giữ lại đến nay.

Sớm mai ngày 1 Mai đã dẫn mấy người này ra tòa trừng trị xử và kết án như dưới :

Ng-v-Minh, kêu là Hoàng, 8 tháng tù.
Phạm-v-Chánh 4 năm tù treo.
Trần-v-Xuân 4 tháng tù.
Ng-văn-Hoàng 1 tháng tù.
Ng-hữu-Hòa 18 tháng tù.
Ng-v-Thương, kêu là Bình, 5 năm tù, 100 quan tiền vạ và 20 năm biệt xứ.
Phạm-văn-Dong 4 năm tù, 100 quan tiền vạ và 10 năm biệt xứ.
Đào-hùng-Long 1 năm tù.
Nguyễn-huệ-Minh, kêu là thị Minh, 3 tháng tù.
Ng-văn-Đài 10 tháng tù.
Hồ-hữu-Trung 3 năm tù treo.
Trần-văn-Thoại 6 tháng tù.

Còn mấy người bị cáo kia, tòa xét vô tội nên tha hết.

MANDAT CỦA AI?

Bản-báo có tiếp được một cái mandat Série A 009.098 nº 072 mua ở nhà giây thép Tam-kỳ ngày 20-4-33 mà không có tên người gởi. Vậy cái mandat ấy của ai, xin trả lời cho biết để tiện việc vào sổ.

Tiếng-dân

HAI ĐẠO CHỈ DỤ CỦA ĐỨC BẢO-ĐẠI

1. — Dụ cải cách trong Triều-đình

Dụ ngày mồng 8, tháng 4, năm Bảo đại thứ 8 (2 Mai 1933)

Trong Dụ ngày mồng 10 tháng tám năm Bảo-Đại thứ 7 (10 Septembre 1932) ta đã lược trù một cái chương trình cải cách muốn đem ra thực hành để lợi ích cho dân.

Nhưng trước khi khởi hành, còn muốn tự xem xét cho biết rõ cái tình trạng thiệt trong nước thế nào. Bởi thế nên kế tiếp luôn ba lần, đi tuần hạnh trong khắp các tỉnh Trung-kỳ. Đi đến đâu cũng thâu nạp những lời yêu cầu của dân. Ta thường nghiệm thấy lòng dân kỳ vọng vô cùng, đối với ta tỏ ra nhiệt thành ái đái, thiệt là cảm động biết dường nào ! Được gần gũi với kẻ bình dân siêng năng lương thiện của ta, ta lại càng thấy nặng lòng thương dân, và nguyện quả quyết đem hết tâm trí để mưu hạnh phúc cho dân.

Vậy nay đã đến thời kỳ phải đem ra thực hành những việc cải cách mà ta đã hứa từ trước.

Nhưng muốn cải cách, phải có những người có tư tưởng, có chánh kiến dung hợp với cái phong trào tiến hóa trong xã hội, phải có những người thông hiểu minh đạt những điều khẩn yếu đương thời và những điều nguyện vọng của quốc dân.

Các quan đại thần các bộ bây giờ là tiêu biểu cho một cái chế độ đã cũ rồi, không thích hợp với cái trình độ tân thời nữa, nên từ khi ta hồi loan, các quan đã hiểu rõ rằng nghĩa vụ mình là nên lui về để nhường chỗ lại cho các bậc tân tiến. Bởi thế nên đã từng nhiều lần tỏ ý ra với ta rằng muốn xin từ chức. Kể ra thì các quan đại thần ấy từng chánh đã lâu năm, có người đã làm nên công nghiệp to với nhà nước, bây giờ mong được về nghỉ, cũng là xứng đáng lắm. Ta bằng lòng để các quan về hưu, và ta khen cho tấm lòng cao thượng biết nghĩa vụ, cái bụng hi sinh biết quên mình.

Vậy bắt đầu từ ngày nay, quan Quận-Công Cơ-Mật Viện-Trưởng Lại bộ Thượng thư Nguyễn-hữu-Bài, các quan Hiệp Tá Võ-Liêm, Lễ bộ Thượng thư, Tôn-thất-Đàn, Hình bộ Thượng thư, Phạm-Liệu, Binh bộ Thượng thư và Vương-tứ-Đại, Công bộ Thượng thư, đều được phép về hưu trí.

Nay đã thay đổi các quan đại thần trong Triều đình, ta cũng muốn nhân đó chỉnh đốn lại việc Triều chính nữa.

Trong lúc mới cả đổi thay này, chính quyền phải cho thống nhất, nên ta định tự ta ra nắm quyền chủ trương việc nước. Vậy chức Cơ-Mật Viện-trưởng đình bãi, và từ rày về sau chỉ đặt có năm bộ :

Bộ Lại ;
Bộ Quốc Dân Giáo dục ;
Bộ Tài Chánh và Xã hội cứu tế ;
Bộ Tư Pháp ;
Bộ Công Tác, kiêm Mỹ thuật và Lễ nghi

Bộ Binh thời bãi đi, công việc bộ ấy tạm giao cho bộ Lại kiêm lý.

Các quan Thượng-Thư năm bộ ấy đều sung làm Cơ Mật đại thần, không phân biệt phẩm cấp gì, đều bằng đẳng như nhau cả, mà viện Cơ-mật thời tự ta chủ trương.

Rồi đây sẽ có Dụ thương đồng với Chánh phủ Bảo hộ định rõ ràng chức trách của viện Cơ Mật, của Hội đồng Thượng thư do quan Khâm sứ Trung kỳ làm chủ tọa, và của mỗi bộ phân biệt thế nào.

Nay hiệp ý với Chánh phủ Bảo Hộ bãi các chức Hội lý các Bộ đi, rồi sẽ do Chánh phủ Bảo hộ đồng ý với ta chọn người làm chức cố vấn chuyên môn để thay vào.

Còn việc lựa chọn các quan Thượng Thư mới thời ta chỉ cốt chọn lấy người có phẩm giá, có học thức, có tính hạnh và danh tiếng tốt trong dân gian, mà bất thụ lên, chớ không có căn cứ về niên hạn cùng phẩm trật.

Vậy ta bổ dụng những người sau này :

Quan Thái văn Toản, hàm Hiệp tá đại học sĩ, bổ Thượng thư bộ Công tác kiêm Mỹ thuật và Lễ nghi ;

Quan Phạm Quỳnh bổ Thượng thư bộ Quốc dân giáo dục, mà vẫn kiêm sung chức Ngự tiền Văn phòng Tổng lý đại thần như bây giờ ;

Quan Hồ đắc Khải, hiện Tổng đốc Bình Định bổ về Thượng thư bộ Tài chánh và Xã hội Cứu tế ;

Quan Ngô đình Diệm, hiện tỉnh Tuần vũ Bình thuận, nay đặc cách cho thăng

(Xem qua trang 2 cột 4)